

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Pakruojo rajono 2023-2027 metų vietos plėtros strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023-2029 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014–2020 m.?	<input type="checkbox"/> Taip <input checked="" type="checkbox"/> Ne
Teminė VPS	<input checked="" type="checkbox"/> Taip <input type="checkbox"/> Ne
VPS tema	Paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimas
VPS data:	2023-04-26
VPS versija:	1



TURINYS

I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI)	3
1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ	3
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG)	22
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS	25
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS).....	30
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA	30
II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI)	34
6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI.....	34
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI	35
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)	37
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS.....	42
III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS)	43
10. VPS PRIEMONĖS	43
11. PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS	83
12. VPS FINANSINIS PLANAS	85
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS	88
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI	94
15. VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA	95
IV DALIS: VPS PRIEDAI	98

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

Vietos veiklos grupė „Pakruojo rajono partnerystė“ (toliau – VVG) yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, savo veikla siekiantis įgyvendinti atstovaujamos veiklos teritorijos plėtros tikslus ir tenkinti tos teritorijos gyventojų bei jų bendruomenių poreikius. VVG skatina vietos iniciatyvas ir permainas kaimo vietovėse, veiklą grįsdama trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios partnerystės principu, įtraukdama į šį procesą bendruomenių, kitų socialinių, ekonominių partnerių bei asociacijų, vietos valdžios ir verslo atstovus.

VVG įsteigta 2004 m. rugpjūčio 2 d., steigėjų grupė iš 16 asmenų. Iki 2022 m. VVG narių skaičius tendencingai augo ir šiuo metu yra 43. VVG nariais yra juridiniai ir fiziniai asmenys: pilietiniai visuomenei atstovauja 19 narių, iš jų 14 juridiniai asmenys, 5 fiziniai asmenys, verslo sektoriui atstovauja 15 narių, iš jų 8 juridiniai asmenys, 7 fiziniai asmenys, valdžios sektoriui atstovauja 9 nariai, iš jų 1 juridinis asmuo, 8 fiziniai asmenys.

VVG organai yra: visuotinis narių susirinkimas, vienasmenis valdymo organas – pirmininkas, kolegialus valdymo organas – valdyba, revizorius.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Pakruojo rajono savivaldybė yra šalies šiaurėje, patenkanti į Žiemgalos žemumos etnokultūrinį regioną. Pakruojo rajonas sutampa su derlingąja Vidurio žemuma ir vakarinėmis Baltijos aukštumų plynaukštėmis bei užima 1 316 km² teritoriją. Šiaurinė Pakruojo rajono dalis išsidėsčiusi Žiemgalos žemumos pietiniame pakraštyje, pietinė dalis – Mūšos–Nemunėlio žemumoje.

Patogią Pakruojo geografinę padėtį sąlygoja pakankamai nedidelis atstumas iki didžiausių šalies miestų ir kaimyninių apskričių centrų: atstumas nuo Pakruojo iki Vilniaus yra 184 km, iki Kauno – 152 km, iki Klaipėdos – 200 km. Rajonas patenka į Šiaulių ir Panevėžio miestų įtakos zoną. Taip pat Pakruojo rajonas patenka į Valstybinį Lietuvos-Latvijos pasienio regioną.

Pakruojo rajone įsikūrę 2 miestai – Pakruojis ir Linkuva – bei 5 mažesni miesteliai bei 374 gyvenamosios vietovės. Rajoną sudaro 8 seniūnijos: Guostagalio, Klovainių, Lygumų, Linkuvos, Pakruojo, Pašvitinio, Rozalimo ir Žeimelio. Iš seniūnijų aptarnaujamų teritorijų gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos. Pakruojo rajono administracinis centras – Pakruojo miestas. Pakruojo rajono savivaldybės nekerta tarptautiniai keliai ir magistralės. Susisiekimą rajone užtikrina savivaldybės teritoriją kertantys 7 krašto ir 39 rajoniniai keliai. Pakruojo rajonas ribojasi su Latvijos Respublika. Per Pakruojo rajoną eina geležinkelio linija, jungianti rajoną su Radviliškio miestu. Rajone yra viena stotis, įsikūrusi Jovarų kaime. Traukinių transportu vykdomas tik krovinių pervežimas. Oro ir vandens transporto Pakruojo rajono savivaldybėje nėra.

Pakruojo rajono plotas sudaro 15,4 proc. apskrities ploto – 1 316 km²

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Kraštovaizdyje vyrauja savitos, lygios kaip stalas Žiemgalos ir Mūšos–Nemunėlio žemumos, kurias skiria Linkuvos kalvagūbris. **Vienintelės Lietuvoje dolomitinės skaldos atodangos yra ir sėkmingo verslo teritorijos ir gražiai deri su nedidelių, sraunių upelių vingiais, tvenkiniais, miškais ir medžių gojais. Gedžiūnų, Raudonpamūšio, Laumenio miškai ir Kruojos, Mūšos upių slėniai priskiriami Natura 2000 vieningam specialių saugomų teritorijų Europos ekologiniam tinklui.**

Nuo senų laikų dėl našių ir žemdirbystei palankių žemių, priskiriamų prie aukščiausios kategorijos Lietuvoje (42–50), daugelis gyventojų verčiasi žemdirbyste. Žemdirbių kraštą net 72 proc. sudaro žemės naudmenos, iš kurių 96 proc. tai ariama žemė.

Senosios kartos ūkininkai perduodami naujai kartai savo patirtį, kuria gamtai ir gyventojui draugišką ūkininkavimą, aukštesnės pridėtinės vertės švarių produktų gamybą, taiko tvaraus poveikio aplinkai ir atsparumo klimato kaitai metodus ir principus, siekia naujų technologijų įsigijimais ir progresyvia biodinamika iš mažiau apdirbimo žemės ploto turėti didesnę produktų kiekybę ir kokybę augimą.

Apie senas žemdirbystės ir amatų tradicijas byloja Pakruojo dvaro, Akmenėlių, Balsių, Pavėzgių, Pamūšio ir Klovainių dvarelių krašto kultūra, kaip gyvieji muziejai atkuriantys laikmečio tradicijas, įtraukiantys lankytojus pajauti dvaro gyvenimą.

Miestelėnų gyvenimo ypatumus Pakruojo krašte suformavo ypatingą urbanistinę vertę turintys Rozalimas ir Linkuva, kaip vieningi planuotos teritorijos traukos objektai, turintys gausiai iliustruojančią architektūrinę gyvąją tautinę materiją: statinius, susiekimo gatves, dvasingumo namus ir žaliuosius vaizdinius.

Pakruojo krašto gyvenimo spalvas kuria vietiniai iškilūs praeities žmonės: tai pirmasis Lietuvos fizikas–chemikas Teodoras Grotusas, pirmasis vyriausiasis Lietuvos kariuomenės vadas Silvestras Žukauskas, pirmasis Lietuvos partizanas, žuvęs už Lietuvos nepriklausomybę Aleksandras Vainauskas, pirmosios Lietuvių kalbos gramatikos autorius Gothardas Frydrichas Stenderis, taip pat rašytojas Juozas Paukštelis ir kompozitorius Juozas Pakalnis.

Kartu su vietiniais kūrėjais Pakruojo kraštą garsina sėslūs amatininkai ir verslininkai nuo seno įvaldę dievdirbio, audėjo, odininko, dailidės, kalvio, pynėjo, aludario meistrystę. Šimtus metų žemdirbiškų tradicijų liudininkai – vėjo malūnai, kurie nešė žmonėms svajingas viltis ir duonos gerąją žinią, dabar jie tapę vietos architektūros ir technikos paveldo paminklais, įvirtinančiais svarbiausią vietos krašto gyventojų savybę – didelį, atvirą ir nuoširdų vaišingumą, priimti kiekvieną atvykstantį, kiekvieną pasiliekantį.

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Siekiant įtraukti visas suinteresuotas grupes į naujos VVG vietos plėtros strategijos rengimą, buvo organizuojamos darbo grupės ir rengiami susitikimai su VVG teritorijoje veikiančių nevyriausybių ir bendruomenių organizacijų, verslo, vietos savivaldos atstovais ir gyventojais.

2023 m. vyko internetinė VVG teritorijos gyventojų apklausa ir nevyriausybių, bendruomeninių organizacijų nuomonės apklausa. Apklausomis buvo pasidalinta VVG ir partnerių interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose, taip pat potencialiems respondentams apklausos buvo siunčiamos el. paštu.

Gyventojų apklausoje dalyvavo 319 respondentų. Apklausos dalyvių nuomone, jų gyvenamoji vietovė yra patraukli gyventi (taip – 63 proc., iš dalies – 29,2 proc., ne – 7,8 proc.) ir svečiuotis (taip – 51,4 proc., iš dalies – 32,8 proc., ne – 13,8 proc., negaliu atsakyti – 2,1 proc.), tačiau mažiau patraukli dirbti (taip – 26,4 proc., iš dalies – 34,1 proc., ne – 38,2 proc., negaliu atsakyti – 1,4 proc.) ir investuoti (taip – 17,0 proc., iš dalies – 34,1 proc., ne – 38,1 proc., negaliu atsakyti – 1,4 proc.). Respondentai **labiausiai išskiria Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) gamtą, kraštovaizdį, gamtinius išteklius (19,9 proc.), krašto dvarų architektūrą ir kultūrą (15,6 proc.), aktyvias bendruomenines organizacijas (9,6 proc.). R 1**

Vertinant Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) socialinę situaciją, respondentai buvo paprašyti pateiktus teiginius įvertinti **penkiabalėje** sistemoje (skaičiuotas balų vidurkis). Apklausos rezultatai atskleidžia, kad čia gyventojai yra draugiški, svetingi, linkę padėti (3,46), vietos gyventojai nepatiria diskriminacijos tikėjimo, įsitikinimų, socialinio statuso, lytinės orientacijos ir t.t. pagrindu (3,41), **kaimo bendruomenės bei kitos NVO veikia efektyviai (3,41). R 2** Kalbant apie ekonominę ir užimtumo situaciją, anot respondentų, užtikrinta ryšių ir IT (pvz. mobilaus ryšio, interneto prieiga, elektroninių paslaugų, duomenų prieinamumas ir pan.) paslaugų kokybė (3,59), daug vietoje

pagamintų produktų (gaminių ar paslaugų) realizuojama už savivaldybės ribų (3,12), verslininkai ir ūkininkai aktyviai dalyvauja bendruomenės gyvenime (pvz., iniciatyvų rėmimas, vietos politikos formavimas) (3,08).

Apklausoje dalyviai buvo paprašyti penkiabalėje sistemoje įvertinti, kokios **plėtos sritys ateityje turėtų būti remiamos ir įtrauktos į naują VPS** (skaičiuoti balų vidurkiai). Gyventojai atkreipė dėmesį į **naujų įmonių ir darbo vietų kūrimą (4,45), jaunimo aktyvinimą, jaunų žmonių iniciatyvų skatinimą (4,40), viešų paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, laisvalaikio ir pan.) kaimo vietovėse prieinamumą ir plėtrą (4,33). R 3**

Apklausoje duomenys atskleidžia, kad didžioji dalis respondentų **pritaria (72,4 proc.), kad siekiant plėtoti Pakruojo rajono gyvenimo kokybę ir verslo aplinką, vietos plėtos strategijoje būtų skiriamas teminis dėmesys paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimui**, iš dalies pritaria kiek daugiau nei penktadalis (21,6 proc.), negali atsakyti 3,8 proc., neatsakė 1,3 proc., nepitaria 0,9 proc.

Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) **jaunų žmonių (iki 40 m.) situaciją**, anot respondentų, pagerintų galimybių jauniems žmonėms dirbti sudarymas (vaikų priežiūros organizavimas ir pan.) (20,4 proc.), didesnės jaunimo verslo iniciatyvų finansavimo galimybės (19,9 proc.) ir jaunimo laisvalaikio (kultūros, sporto ir pan.) galimybių didinimas (16,6 proc.). **Vyresnio amžiaus žmonių (65 m. ir vyresnių) situaciją pagerintų** jiems skirtų laisvalaikio galimybių didinimas (23,2 proc.), galimybės vienišam gyventojui pabendrauti su kitu žmogumi užtikrinimas (19,4 proc.) ir viešojo susisiekimo paslaugų priderinimas prie senjorų poreikių (18,8 proc.). **R 4**

VVG organizacijų tyrime dalyvavo 45 respondentai. Didžioji dalis respondentų (28,9) proc. atstovavo bendruomeninę organizaciją, daugiau nei ketvirtadalis (26,7 proc.) – verslo, žemės ūkio subjektus (pvz., smulkų ar vidutinį verslą, žemės ūkio bendrovę, ūkininką ir pan.), 20 proc. – viešojo administravimo instituciją ar įstaigą, 11,1 proc. – jaunimo ar su jaunimu dirbančią organizaciją, 6,7 proc. – kitą nevyriausybinę organizaciją.

Pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduria respondentai vykdydami veiklą, yra finansų ir kitų materialinių išteklių trūkumas (24,7 proc.), **motyvuotos ir kvalifikuotos darbo jėgos (darbuotojų ir savanorių) stoka (15,1 proc.)**, vietos valdžios ir/ar gyventojų supratimo bei palaikymo trūkumas (15,1 proc.). **R 5**

Apklausoje dalyviai buvo paprašyti nurodyti, kokius bendradarbiavimo ryšius palaiko jų organizacija su kitomis institucijomis ir organizacijomis. Anot respondentų, su rajono savivaldybe (49 proc.), seniūnijomis (56 proc.) dažniausiai palaikomi stiprūs, dalykiniai ryšiai, daugiau draugiški nei dalykiniai ir reti palaikomi su viešąsias paslaugas teikiančiomis įstaigomis (po 36 proc.) ir ūkininkais (po 36 proc.), su VVG (36 proc.), kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis (36 proc.), jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis (29 proc.), verslo subjektais (44 proc.).

Respondentai penkiabalėje sistemoje vertino organizacijos įplaukų šaltinius ir jų svarbą per paskutinius 3 metus (skaičiuotas balų vidurkis). Daugiausiai įplaukų gauta iš savivaldybės skirtų lėšų (4,3), ūkinės veiklos (pvz. pardavimų, mainų ir pan.) (4,0) ir nario mokesčio (4,0).

Aktualiausios Pakruojo rajono (be Pakruojo miesto) **socialinės plėtos problemos**, prie kurių sprendimo galėtų prisidėti rengiama vietos plėtos strategija, anot apklausoje dalyvių, yra jaunimo (iki 40 m.) išvykimas (14,1 proc.), demografiniai procesai (gyventojų skaičiaus mažėjimas, gyventojų vidutinio amžiaus didėjimas, gimstamumo mažėjimas, mirtingumo didėjimas ir t.t.) (14,1 proc.), gyventojų nesidomėjimas bendruomenės gyvenimu (11,4 proc.). **Tvarios ekonomikos plėtos problemos** – darbo vietų ir įsidarbinimo galimybių trūkumas (17,6 proc.), mažos vietos gyventojų pajamos (11,5 proc.), priemonių turizmo plėtrai skatinti stoka (rinkodara, vietos produkcija ir paslaugos ir pan.) (9,3 proc.). **R 6**

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Nuolatinių gyventojų skaičius, lyginant 2014–2023 m. pradžią **tendencingai mažėjo**: šalyje 2,84 proc., Šiaulių apskr. – 8,40 proc., Pakruojo r. 17,82 proc. **Rajono rodiklis net 6 kartus daugiau mažėjo**. **R 7** Pakruojo r. VVG gyventojų skaičius 2022 m. – 13 945 asm., lyginant su 2014 m. (18 154 asm.), gyventojų skaičius sumažėjo 4 209 asmenimis, t.y. 23,18 proc. **R 8**

Gyventojų kaitos tendenciją lemia neigiama natūrali gyventojų kaita, kuri vyrauja tiek šalyje, tiek Šiaulių apskr., tiek ir Pakruojo r. **Demografiniai Pakruojo r. rodikliai ženkliai viršijo šalies ir Šiaulių apskrities**. Lyginant 2014–2022 m. **gimusių skaičiaus mažėjimas** Pakruojo r. ženkliai didesnis nei šalyje ir Šiaulių apskrityje: Pakruojo r. sumažėjo 54,07 proc. (nuo 209 iki 96 asm.), Šiaulių apskr. – 32,57 proc. (nuo 2 714 iki 1 830 asm.), šalyje – 27,70 proc. (nuo 30 369 iki 21 957 asm.). **R 9** Lyginant 2014–2022 m. **mirusių skaičius tendencingai didėjo**: Pakruojo r. – 3,71 proc. (nuo 377 iki 391 asm.), Šiaulių apskr. – 1,41 proc. (nuo 4 113 iki 4 171 asm.), šalyje – 0,18 proc. (nuo 40 252 iki 40 325 asm.). **R 10**

2022 m. duomenimis, **gyventojų tankis Pakruojo r. – 14 gyv./km², t.y. nei 3 kartus mažesnis nei šalyje – 43 gyv./km², Šiaulių apskr. – 31 gyv./km²** **R 11**

Medianinis gyventojų amžius Pakruojo r. yra didesnis nei šalyje: atitinkamai 48 m. ir 44 m. Lyginant 2014–2022 m. pradžią augo: šalyje – 5 proc. (nuo 42 iki 44 m.), Šiaulių apskr. – 7 proc. (nuo 44 iki 47 m.), Pakruojo r. – 9 proc. (nuo 44 iki 48 m.). **R 12**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis	Vidutiniškai per metus
Gyventojų tankis metų pradžioje											
Lietuvos Respublika	45.1	44.7	44.2	43.6	43	42.8	42.8	43.1	43	-5%	44
Šiaulių apskritis	33.5	33	32.4	31.7	31.1	30.7	30.6	30.7	31	-7%	32
Pakruojo r. sav.	16.7	16.4	15.9	15.4	14.9	14.5	14.1	14.3	14	-16%	15
Medianinis gyventojų amžius metų pradžioje (vyrai ir moterys)											
Lietuvos Respublika	42	42	43	43	43	44	44	44	44	5%	43
Šiaulių apskritis	44	44	45	45	46	46	47	47	47	7%	46
Pakruojo r. sav.	44	44	45	46	47	48	48	48	48	9%	46

Lentelė 1 Pakruojo r. sav. gyventojų tankis ir vidutinio gyventojų amžiaus tendencijos

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Gyventojai

Demografinės senatvės koeficientas 2022 m. metų pradžioje Pakruojo r. (182 asm.) ženkliai didesnis nei šalies (132 asm.) ir Šiaulių apskrities (157 asm.). **Rodiklis Pakruojo r. ypatingai išaugo per paskutinius 3 metus** **R 13**

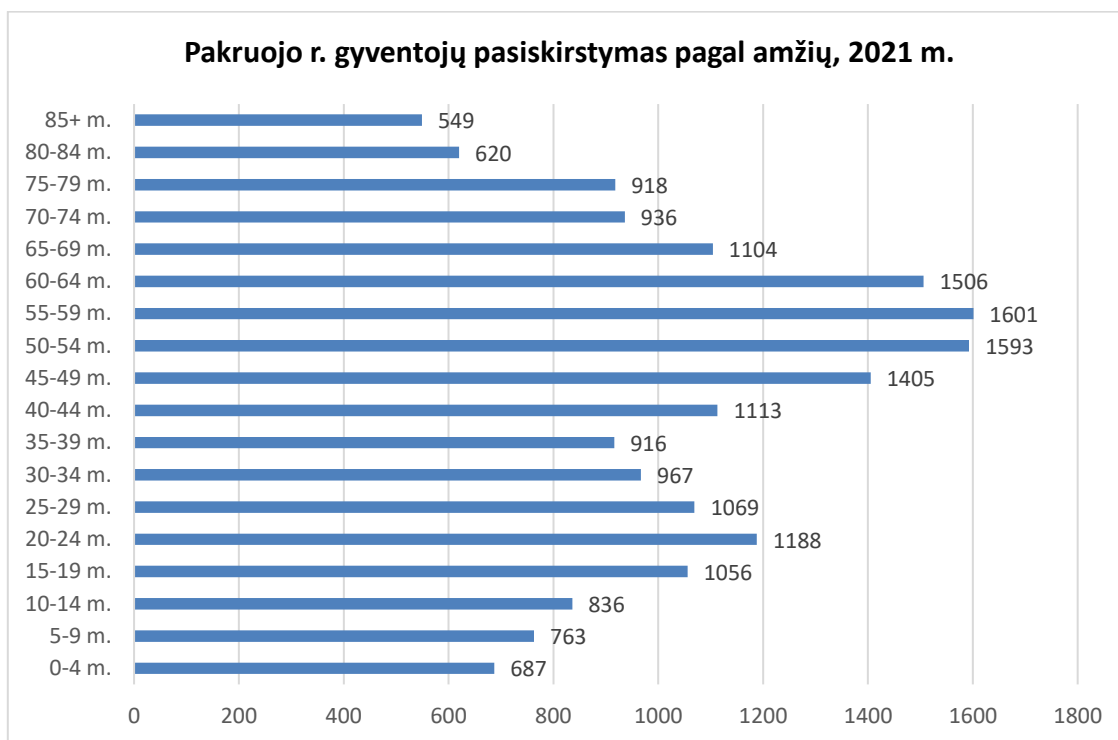
Skirtingai nei šalyje ir Šiaulių apskrityje, Pakruojo r. **neto migracija**, lyginant 2014–2022 m. **išliko neigiama** (2022 m.: -139), kai tuo tarpu tiek šalyje, tiek Šiaulių apskr. nuo 2019 m. iš neigiamos keitėsi į teigiamą. **R 14** Tai yra dar viena gyventojų mažėjimo priežastis Pakruojo r.

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Atvykusieji (Pakruojo r. sav.)	399	404	493	408	538	463	383	413	n.d.	4%	438
Imigrantai (Pakruojo r. sav.)	164	138	111	81	150	159	146	220	189	15%	151
Išvykusieji (Pakruojo r. sav.)	565	604	668	645	721	671	591	537	n.d.	-5%	625
Emigrantai (Pakruojo r. sav.)	254	329	455	405	244	244	119	145	95	-63%	254
Gyventojų neto migracija											
Neto migracija (Lietuvos Respublika)	-12327	-22403	-30171	-27557	-3292	10794	19993	19653	72372	27062	3007
Neto migracija (Šiaulių apskritis)	-2732	-3725	-4384	-3331	-1203	423	840	1943	2960	-9209	-1023
Neto migracija (Pakruojo r. sav.)	-256	-391	-519	-561	-277	-293	-181	-49	-139	-2666	-296

Lentelė 2 Pakruojo r. sav. gyventojų neto migracija

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinė statistika Migracija

Kaip matyti 1 pav., Pakruojo r. dominuoja darbingo amžiaus gyventojai. **R 15**



pav. 1 Pakruojo r. gyventojų pasiskirstymas pagal amžių, 2021 m.

2021 m. duomenimis, Pakruojo r. **gyventojų skaičius pagal lytį** yra panašus kaip ir šalies: Pakruojo r. moterys sudaro 53 proc., o šalyje – 54 proc. **R 16** Pakruojo r. lietuviai sudaro 98,9 proc., tuo tarpu Šiaulių apskrityje – 96,8 proc., šalyje – 86,4 proc.

2021 m. **Pakruojo r. gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą**: gyventojai su aukštuoju išsilavinimu sudaro 14,5 proc., aukštesnioju – 17,1 proc., viduriniu – 33,9 proc., pagrindiniu – 18,6 proc., pradiniu – 13,7 proc., neturintys pradinio – 2,3 proc., t.y. rajone dominuoja gyventojai, turintys vidurinį išsilavinimą ir tai atitinka šalies vidurkį. **Pastebėtina, kad gyventojų dalis, turinti aukštąjį išsilavinimą yra beveik dvigubai mažesnė (14,5 proc.) nei šalies (27 proc.) vidurkis. R 17**

Teritorija	Aukštasis	Aukštesnysis	Vidurinis	Pagrindinis	Pradinis	Neturintys pradinio
2021 m., asm.						
Lietuvos Respublika	684846	398692	805167	337958	265051	43758
Šiaulių apskritis	49820	38780	79164	39069	27568	4482
Pakruojo r. sav.	2519	2973	5885	3235	2375	395
2011 m., asm.						
Lietuvos Respublika	585841	466686	843225	404418	411892	45790
Šiaulių apskritis	43073	45456	86066	48437	46363	5148
Pakruojo r. sav.	2165	3614	6600	4362	4339	513
Pokytis, %						
Lietuvos Respublika	16.9%	-14.6%	-4.5%	-16.4%	-35.7%	-4.4%
Šiaulių apskritis	15.7%	-14.7%	-8.0%	-19.3%	-40.5%	-12.9%
Pakruojo r. sav.	16.4%	-17.7%	-10.8%	-25.8%	-45.3%	-23.0%
Dalis nuo visų gyv. 2021 m., %						
Lietuvos Respublika	27.0%	15.7%	31.8%	13.3%	10.5%	1.7%
Šiaulių apskritis	20.9%	16.2%	33.1%	16.4%	11.5%	1.9%
Pakruojo r. sav.	14.5%	17.1%	33.9%	18.6%	13.7%	2.3%

*Lentelė 3 Pakruojo r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą
Šaltinis: 2011 ir 2021 m. Gyventojų ir būstų surašymai*

Socialinę atskirtį patiriančių gyventojų skaičius, lyginant 2018–2022 m., **mažėjo**: daugiausiai mažėjo globojamų vaikų skaičius – 36,69 proc. (nuo 139 iki 88), socialinės rizikos vaikų – 32,43 proc. (nuo 37 iki 25), vaikų skaičius šeimose, patyrusiose riziką - 30,22 proc. (nuo 417 iki 291). Tik vienoje grupėje – **Šeimos, patyrusios riziką – rodiklis išaugo 8,24 proc.** **R 18**

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų skaičius					Pokytis , proc.
		2018	2019	2020	2021	2022	
1	Pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) asmenų	4330	4288	4264	4237	4049	-6,49%
2	Suaugę neįgalūs asmenys	2588	2653	2436	2427	2573	-0,58%
3	Vaikai (0-17 metų amžiaus)	3403	3239	3102	2992	2714	-20,25%
4	Jaunimas (14-29 metų amžiaus)	3849	3772	3690	3618	3166	-17,74%
5	Neįgalūs vaikai	164	166	150	126	121	-26,22%
6	Socialinės rizikos vaikai	37	23	31	13	25	-32,43%
7	Šeimų (trys ir daugiau vaikų) skaičius	349	314	384	304	332	-4,87%
8	Šeimos, patyrusios riziką	170	147	136	124	184	8,24%
9	Vaikų skaičius šeimose, patyrusiose riziką	417	326	305	268	291	-30,22%
10	Globojamų vaikų skaičius	139	120	105	123	88	-36,69%

Lentelė 4 Pakruojo r. gyventojų pasiskirstymas

Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės 2023 m. socialinių paslaugų planas

2022 metais Pakruojo rajono gyventojų sudėtis procentais:

- pagyvenę (65 metų ir vyresnio amžiaus) asmenys – 21,9 proc.
- darbingo amžiaus asmenys – 62,9 proc.
- vaikai (iki 18 metų) – 14,7 proc.

Kiti rodikliai:

- suaugę neįgalūs asmenys – 13,9 proc. visų rajono gyventojų;
- neįgalūs vaikai – 0,7 proc. visų rajono gyventojų;
- vaikų skaičius šeimose, patyrusiose riziką – 10,7 proc. visų rajone gyvenančių vaikų;
- globojami vaikai – 3,2 proc. visų rajone gyvenančių vaikų.

Socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Pakruojo r., lyginant 2014–2022 m., tendencingai **mažėjo – 46 proc.** Rodiklis neženkliai didesnis nei Šiaulių apskrities (-45 proc.) ir kiek mažesnis nei šalies (-49 proc.). **R 19**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis
Lietuvos Respublika	74314	59109	47315	41887	40440	36863	30436	37882	37980	-49%
Šiaulių apskritis	8119	6277	5514	5043	4940	4536	3590	4434	4488	-45%
Pakruojo r. sav.	699	636	571	556	553	490	416	422	376	-46%

Lentelė 5 Socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Socialinės paramos statistika

Lyginant 2019–2021 m., **socialinės pašalpos gavėjų skaičius sumažėjo 9 proc.** (nuo 1 093 iki 995 asm.), iš jų **ilgalaikių pašalpos gavėjų skaičius sumažėjo 31,85 proc.** (nuo 314 iki 214); 2021 m. ilgalaikiai pašalpos gavėjai sudarė 21,51 proc. visų gavėjų. **R 20**

Lyginant 2017–2022 m., **skurdo rizikos lygis Pakruojo r. sumažėjo nuo 39,50 proc. iki 22,50 proc.**

R 21 Pakruojo r. 2021 m. socialinės paramos veiksmingumo indeksas didesnis (6,05) nei šalies vidurkis (5,24). Rodiklis stabiliai augo nuo 2017 m. **R 22**

Lyginant 2017–2021 m., Pakruojo r. savivaldybės išlaidos socialinėms paslaugoms padidėjo nuo 939 500 Eur iki 1 741 600 Eur, t.y. 85,38 proc. Savivaldybės išlaidų nevyriausybinų organizacijų teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti sumažėjo nuo 265 000 Eur iki 218 100 Eur, t.y. 17,7 proc. 2021 m. socialinių paslaugų, teikiamų NVO, išlaidų dalis sudarė 12,5 proc. **R 23**

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Pakruojo r. savivaldybė, pasinaudodama 2014–2020 m. finansavimo galimybėmis, įgyvendino 56 projektus, kuriems buvo skirta finansavimas – 8 908 304,90 Eur. Lyginant investicijas (nuo išmokėto finansavimo) 1 gyventojui, Pakruojo r. (462,39 Eur) kiek daugiau nei trigubai atsilieka nuo Šiaulių apskrities (1 587,51 Eur) ir šalies (1 795,71 Eur) vidurkio. **R 24**

Savivaldybė	Paraiškos (arba Projektai), kurioms skirtas finansavimas vnt.	Skirtas finansavimas €	Išmokėtas finansavimas €	2022 m. gyventojų skaičius	Tenkančios investicijos (nuo išmokėto) 1 gyventojui
Pakruojo r.	56	8 908 304,90	8 552 785,92	18 497	462,39
Šiaulių apskritis	1132	228278497,4	199461531,6	125 644	1 587,51
Bendrai visų savivaldybių	16698	5 521 301 730,96	5 038 762 311,99	2 805 998	1 795,71

Šaltinis: www.esinvesticijos.lt

Lyginant 2014–2022 m., registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis mažėjo: šalyje 5,26 proc. (nuo 9,5 iki 9), Šiaulių apskr. – 9,28 proc. (nuo 9,7 iki 8,8), Pakruojo r. – 16,16 proc. (nuo 9,9 iki 8,3). **R 25** Analizuojamu laikotarpiu registruotų bedarbių skaičius tūkst. asm. Pakruojo r. mažėjo beveik 3 kartus daugiau (21,3 proc.) nei šalyje (7,8 proc.), Šiaulių apskrityje fiksuotas – 14 proc. rodiklio mažėjimas. **R 26**

2022 m. duomenimis, Pakruojo r. vyrauja vyresnių kaip 50 m. bedarbių skaičius tūkst. asm. ir sudaro 42,6 proc. visų bedarbių skaičiaus. **R 27** Jaunų bedarbių 16–29 m. skaičius sudaro 14 proc. nuo visų bedarbių. **R 28**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis	Vidutiniškai per metus
Bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje											
Lietuvos Respublika	169.2	162.6	152.0	152.5	154.4	150.5	277.1	176.1	156.1	-7.8%	172
Šiaulių apskritis	16.4	17.0	15.8	15.2	15.8	14.6	25.0	16.1	14.1	-14.0%	17
Pakruojo r. sav.	1.3	1.4	1.3	1.2	1.2	1.0	1.4	1.2	1.1	-21.3%	1
Jaunų bedarbių 16-29 m. skaičius											
Lietuvos Respublika	n.d.	28.5	24.4	24.1	26.3	26.9	71.4	30.5	29.6	4.1%	33
Šiaulių apskritis	n.d.	3.0	2.4	2.0	2.3	2.0	5.0	2.0	2.2	-23.9%	3
Pakruojo r. sav.	n.d.	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.1	-33.9%	0
Dalis nuo visų bedarbių Pakruojo r. sav.	n.d.	16.3%	12.7%	11.4%	11.2%	8.6%	12.1%	13.7%	14.0%	-2.3%	12.5%
Vyresnių kaip 50 m. bedarbių skaičius											
Lietuvos Respublika	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	62.6	61.3	100.9	74.3	61.0	-2.6%	72
Šiaulių apskritis	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7.0	6.7	10.5	7.8	5.9	-14.8%	8
Pakruojo r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	0.5	0.5	0.6	0.6	0.5	-13.4%	1
Dalis nuo visų bedarbių Pakruojo r. sav.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	45.0%	46.8%	45.8%	46.7%	42.6%	-2.4%	45.4%

Lentelė 6 Registruoti bedarbiai Pakruojo r. sav., tūkst. asm.

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys.

Lyginant 2014–2022 m., registruotų ilgalaikių bedarbių skaičius Pakruojo r. mažėjo daugiau nei šalyje ir Šiaulių apskrityje: **Pakruojo r. 75,4 proc.**, Šiaulių apskr. – 64,3 proc., šalyje – 48,3 proc. **Ilgalaikių bedarbių dalis tarp visų bedarbių (10,8 proc.) yra mažesnė** nei Šiaulių apskrities (14,7 proc.) ir šalies vidurkis (17,5 proc.) **R 29**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai
Ilgalaikių bedarbių skaičius laikotarpio pabaigoje											
Lietuvos Respublika, tūkst. asm.	52.9	44.7	39.1	38.5	38.6	26.8	72.0	60.0	27.4	-48.3%	44
Šiaulių apskritis tūkst. asm.	5.8	5.3	4.6	4.4	4.6	2.9	6.6	5.6	2.1	-64.3%	5
Pakruojo r. sav., asm.	467	374	348	343	294	128	193	233	115	-75.4%	277
Ilgalaikių bedarbių dalis tarp visų bedarbių, %											
Lietuvos Respublika, tūkst. asm.	31.3%	27.5%	25.7%	25.2%	25.0%	17.8%	26.0%	34.0%	17.5%	-13.7%	25.6%
Šiaulių apskritis tūkst. asm.	35.5%	31.3%	28.8%	29.0%	29.1%	20.0%	26.4%	34.5%	14.7%	-20.8%	27.7%
Pakruojo r. sav., asm.	34.7%	27.2%	27.4%	29.2%	25.3%	13.1%	13.6%	19.4%	10.8%	-23.8%	22.3%
Ilgalaikių bedarbių pagal lytį skaičius ir dalis											
Pakruojo r. sav., asm. (Vyrų)	197	158	156	173	159	59	93	121	61	-69.0%	131
Dalis nuo visų ilgalaikių bedarbių Pakruojo r. sav.	42.2%	42.2%	44.8%	50.4%	54.1%	46.1%	48.2%	51.9%	53.0%	10.9%	48.1%
Pakruojo r. sav., asm. (Moterys)	270	216	192	170	135	69	100	112	54	-80.0%	146
Dalis nuo visų ilgalaikių bedarbių Pakruojo r. sav.	57.8%	57.8%	55.2%	49.6%	45.9%	53.9%	51.8%	48.1%	47.0%	-10.9%	51.9%

* Pokytis per 2014-2022 m. Procentais išreikštiems rodikliams pokytis apskaičiuotas procentiniais punktais.

Lentelė 7 Registruoti ilgalaikiai bedarbiai Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys, pateikti VVG (2023-01-10)

2021 m. duomenimis, Pakruojo r. sav. **gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominę aktyvumą:** darbo jėga – 8 997 (dalis nuo visų gyventojų – 54,4 proc.), užimti gyventojai – 7 718 (dalis nuo visų gyventojų – 46,7 proc.), bedarbiai – 1 282 (dalis nuo visų gyventojų – 7,8 proc.), neaktyvūs gyventojai – 7 542 (dalis nuo visų gyventojų – 45,6 proc.). Lyginant su 2011 m., **darbo jėgos sumažėjo 10 proc.**, užimtų gyventojų padaugėjo 3,2 proc., **bedarbių sumažėjo – 49,1 proc.**, **neaktyvių gyventojų sumažėjo – 25,0 proc.** **R 30**

Teritorija	Darbo jėga	Užimti gyventojai	Bedarbiai	Neaktyvūs gyventojai
2021 m., asm.				
Lietuvos Respublika	1476804	1265534	211270	916886
Šiaulių apskritis	131636	111651	19983	94748
Pakruojo r. sav.	8997	7718	1282	7542
2011 m., asm.				
Lietuvos Respublika	1467051	1175447	291604	1122989
Šiaulių apskritis	137465	106867	30598	119349
Pakruojo r. sav.	9999	7478	2521	10051
Pokytis, %				
Lietuvos Respublika	0.7%	7.7%	-27.5%	-18.4%
Šiaulių apskritis	-4.2%	4.5%	-34.7%	-20.6%
Pakruojo r. sav.	-10.0%	3.2%	-49.1%	-25.0%
Dalis*, %				
Lietuvos Respublika	61.7%	52.9%	8.8%	38.3%
Šiaulių apskritis	58.1%	49.3%	8.8%	41.9%
Pakruojo r. sav.	54.4%	46.7%	7.8%	45.6%

* Dalis nuo visų teritorijos gyventojų 2021 m.

Lentelė 8 Pakruojo r. sav. gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominę aktyvumą 2021 m.

Šaltinis: Gyventojų ir būstų surašymai.

2021 m. duomenimis, Pakruojo r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) **pagal užimtumo pobūdį** Pakruojo r. pasiskirstė: samdomi darbuotojai – 6 686 asm. (87,0 proc.), darbdaviai – 388 (5,0 proc.), savarankiškai dirbantys – 608 (8,0 proc.). Detalus pasiskirstymas pagal seniūnijas pateikiamas 9 lentelėje. **R 31**

Teritorija	Savarankiškai dirbantys asmuo	Darbdavys	Samdomas
Gyventojų skaičius			

Pakruojo r. sav.	608	388	6686
Guostagalio sen.	24	12	277
Klovainių sen.	76	32	768
Linkuvos sen.	83	57	898
Lygumų sen.	91	39	636
Pakruojo sen.	160	108	2568
Pašvitinio sen.	46	44	385
Rozalimo sen.	56	25	624
Žeimelio sen.	72	71	530
Dalis, %			
Pakruojo r. sav.	8%	5%	87%
Guostagalio sen.	8%	4%	88%
Klovainių sen.	9%	4%	88%
Linkuvos sen.	8%	5%	87%
Lygumų sen.	12%	5%	83%
Pakruojo sen.	6%	4%	91%
Pašvitinio sen.	10%	9%	81%
Rozalimo sen.	8%	4%	89%
Žeimelio sen.	11%	11%	79%

*Lentelė 9 Pakruojo r. sav. gyventojų skaičius (asmenys) pagal užimtumo pobūdį seniūnijose 2021 m.
Šaltinis: 2021 m. Gyventojų ir būstų surašymas.*

Skirtingai nei šalyje, **laisvų darbo vietų skaičius** tiek Šiaulių apskr., tiek **Pakruojo r. mažėjo**: atitinkamai – 2,0 proc. (nuo 24 153 iki 23 614) ir **13,0 proc. (1 477 iki 1 284)**. Šalyje rodiklis padidėjo 22,0 proc. (nuo 224 825 iki 274 004) **R 32**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*	Vidutiniškai per metus
Lietuvos Respublika	224825	235461	237318	244645	228404	242097	216933	358489	274004	22%	251353
Šiaulių apskritis	24153	23662	24180	24911	22495	28478	34449	36414	23614	-2%	26928
Pakruojo r. sav.	1477	1295	1388	1336	1249	1262	1297	1730	1284	-13%	1369

*Lentelė 10 Laisvų darbo vietų (naujų) skaičius vidutiniškai per mėnesį Pakruojo r. sav.
Šaltinis: Užimtumo tarnybos duomenys*

2022 m. duomenimis, **daugiausiai laisvų darbo vietų pagal ekonominės veiklos sritis** Pakruojo r. sav. VVG teritorijoje (be Pakruojo miesto): **Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė – 66,5 proc.**, kitose srityse vietų skaičius svyruoja nuo 0,3 iki 15,8 proc. **R 33** Lyginant 2014–2022 m. didžiausias laisvų vietų skaičiaus mažėjimas fiksuojamas: Profesinė, mokslinė ir techninė veikla – 100,0 proc., Transportas ir saugojimas – 93,0 proc., Statyba – 74,0 proc., Švietimas 73,0 proc., o mažiausias – Apyvadinimo ir maitinimo paslaugos – 17,0 proc. **R 34**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis	Vidutiniškai per metus
Iš viso	783	1538	638	622	574	390	421	436	379	-52%	642
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	465	750	347	349	356	221	214	241	252	-46%	355
Apdirbamoji gamyba	138	153	138	105	101	79	85	108	60	-57%	107
Statyba	27	104	19	22	8	3	5	16	7	-74%	23
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	51	148	58	58	45	32	47	35	20	-61%	55
Transportas ir saugojimas	14	107	11	14	5	4	3	3	1	-93%	18
Apyvadinimo ir maitinimo paslaugos	6	140	4	4	7	3	2	7	5	-17%	20
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	4	11	1	0	0	0	2	2	0	-100%	2
Administracinė ir aptarnavimo veikla	7	57	3	2	1	1	7	4	5	-29%	10
Švietimas	37	41	25	24	18	17	15	9	10	-73%	22
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	34	27	32	44	33	30	41	11	19	-44%	30
Laisvų darbo vietų struktūra, %											
Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	59.4	48.8	54.4	56.1	62.0	56.7	50.8	55.3	66.5	7.1	57
Apdirbamoji gamyba	17.6	9.9	21.6	16.9	17.6	20.3	20.2	24.8	15.8	-1.8	18
Statyba	3.4	6.8	3.0	3.5	1.4	0.8	1.2	3.7	1.8	-1.6	3
Didmeninė ir mažmeninė prekyba	6.5	9.6	9.1	9.3	7.8	8.2	11.2	8.0	5.3	-1.2	8

Transportas ir saugojimas	1.8	7.0	1.7	2.3	0.9	1.0	0.7	0.7	0.3	-1.5	2
Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugos	0.8	9.1	0.6	0.6	1.2	0.8	0.5	1.6	1.3	0.6	2
Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	0.5	0.7	0.2	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5	0.0	-0.5	0
Administracinė ir aptarnavimo veikla	0.9	3.7	0.5	0.3	0.2	0.3	1.7	0.9	1.3	0.4	1
Švietimas	4.7	2.7	3.9	3.9	3.1	4.4	3.6	2.1	2.6	-2.1	3
Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	4.3	1.8	5.0	7.1	5.7	7.7	9.7	2.5	5.0	0.7	5

Lentelė 11 Laisvos darbo vietos (registruotos) (vnt.) pagal ekonominės veiklos sritis Pakruojo r. sav. VVG teritorijoje (be Pakruojo miesto)

Šaltinis: Užimtumo Tarnybos duomenys, pateikti VVG (2023-01-10)

Lyginant 2016–2023 m. pradžią, **veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius** metų pradžioje **tendencingai augo**: šalyje 25,89 proc. (daugiausiai pagal pajamų grupes: 50 000 000 Eur ir daugiau – 108,75 proc., 10 000 000–19 999 999 Eur – 91,11 proc., 20 000 000–49 999 999 Eur – 75,68 proc.), Šiaulių apskr. – 20,39 proc. (daugiausiai pagal pajamų grupes: 10 000 000–19 999 999 Eur – 100,0 proc., 2 000 000–4 999 999 Eur – 42,59 proc., 500 000–999 999 Eur – 40,0 proc.), **Pakruojo r. - 19,28 proc.** (daugiausiai pagal pajamų grupes: 5 000 000–9 999 999 Eur – 166,67 proc., iki 9 999 Eur – 61,29 proc., 100 000–499 999 Eur – 54,90 proc.). **R 35**

Bendras **darbuotojų skaičius veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse**, lyginant 2014–2023 metų pradžią šalyje augo 8,65 proc., skirtingai nei Šiaulių apskr. ir Pakruojo r., kur rodiklis **mažėjo** atitinkamai 5,94 proc. ir **13,88 proc., t.y. daugiau nei dvigubai Šiaulių apskrityje** Didžiausias darbuotojų mažėjimas Pakruojo r. fiksuojamas 100–149 darbuotojų grupėje – 59,37 proc.

Veikiančių ūkio subjektų skaičius pagal visas ekonominės veiklos rūšis 2014–2023 m. pradžioje **tendencingai augo**: šalyje **34,88 proc. (daugiausiai: Finansinė ir draudimo veikla (94,26 proc.), statyba (93,26 proc.), Administracinė ir aptarnavimo veikla (79,67 proc.)), Šiaulių apskr. – 20,77 proc., (daugiausiai: Administracinė ir aptarnavimo veikla (95,33 proc.), Statyba (82,66 proc.), Profesinė, mokslinė ir techninė veikla (61,59 proc.), Pakruojo r. augo mažiau – 17,72 proc. (daugiausiai: Administracinė ir aptarnavimo veikla – 200,0 proc.), Statyba (120,0 proc.), Informacija ir ryšiai (100,0 proc.). Rajone dominuoja didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontu užsiimančių veikiančių ūkio subjektų. R 36**

2014–2021 m. laikotarpiu **tiesioginės užsienio investicijos (Eur), tenkančios vienam gyventojui** Pakruojo r. sav. **augo ženkliai mažiau – 34,0 proc.** (nuo 1 510 iki 2 028 Eur) nei šalyje – 103,0 proc. (nuo 4 762 iki 9 661 Eur) ir Šiaulių apskrityje – 169,0 proc. (nuo 730 iki 1 962 Eur). **R 37**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Pokytis
Lietuvos Respublika	4762	5103	5387	5825	6070	7405	8563	9661	103%
Šiaulių apskritis	730	771	1118	1298	1251	1794	1723	1962	169%
Pakruojo r. sav.	1510	1598	1963	2643	3261	4486	3440	2028	34%

Lentelė 12 Tiesioginės užsienio investicijos (Eur), tenkančios vienam gyventojui Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Verslo statistika

Asmenų, dirbančių su verslo liudijimais skaičius, lyginant 2014–2022 m., Pakruojo r. padidėjo 89,0 proc., t.y. ženkliai daugiau nei šalyje – 48,0 proc. ir Šiaulių apskr. – 27,0 proc. **R 38**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius Lietuvoje	7153	7805	8538	9155	9059	8351	9822	11359	10561	48%
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius (Šiaulių apskritis)	3	8	6	2	0	1	5	6	6	48%
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius (Pakruojo r. sav.)	9598	9678	1070	1120	1060	9416	7	12339	12217	27%
Asmenų, kurie dirbo su verslo liudijimu, skaičius (Pakruojo r. sav.)	371	345	456	782	670	737	633	664	702	89%

Lentelė 13 Verslo liudijimai Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra Darbo užmokesčio ir dirbančiųjų statistika

2023 m. duomenimis, Pakruojo r. **4 stambaus verslo subjektai**, turintys virš 100 darbuotojų: Idavang, UAB, Dolomitas, AB, Klovainių skalda, AB, Kanrugė, UAB. **R 39**

Įmonės	Pagrindinė veikla	Pajamos, mln. Eur	Darbuotojų skaičius
Idavang, UAB	Gyvuliai, žvėrys, paukščiai ir jų veisimas	55.4	387
Dolomitas, AB	Naudingosios iškasenos	49.7	239
Klovainių skalda, AB	Naudingosios iškasenos	13.6	158
Kanrugė, UAB	Maisto parduotuvės	5.6	129

Lentelė 14 Pramonės ir stambaus ne žemės ūkio verslo subjektai 2023 metų pradžioje Pakruojo r. sav.

Šaltinis: <https://rekvizitai.vz.lt>

Per 2014–2022 m. įgyvendinti 2 **socialinio verslo** vietos projektai, 1 **NVO verslo** projektas, 5 **bendruomeninio verslo** projektai: **R 40**

Eil. Nr.	Verslo pobūdis	Vietos projekto vykdytojas ir projekto pavadinimas	Veikla
1.	Socialinis verslas	Guostagalio paslaugų centro vietos projektas „Kokybiškos paslaugos Guostagalio gyventojams“. (Paslaugų centras pertvarkomas, techniką perėmė seniūnija, kuri savo jėgomis tvarkys aplinką)	Guostagalio paslaugų centras organizuoja paslaugų teikimą vietos gyventojams ir organizacijoms. Centras teikia šias paslaugas: 1. Maitinimo. 2. Aplinkos tvarkymo ir priežiūros. 3. Žemės sklypų įdirbimo (frezavimo). 4. Vyresnio amžiaus socialinę atskirtį patiriančių asmenų lankomąją priežiūrą. 5. Mobiliosios pirties.
2.	Socialinis verslas	UAB „Taurita“ vietos projektas „UAB „Taurita“ verslo pradžia“	UAB „Taurita“ teikiamos paslaugos: 1. Specializuotos statybos darbų paslauga. 2. Pastatų remontas, restauravimas ir rekonstravimas.
3.	NVO verslas	Pakruojo automobilių sporto klubo vietos projektas „Automobilių sporto infrastruktūros įrengimas Pakruojo rajone“.	Klubas įrengs automobilių sporto trasą, teiks paslaugas ir organizuos renginius automobilių sportui populiarinti. Bus teikiamos šios paslaugos: 1. Automobilių sporto renginių organizavimo paslauga. 2. Automobilių trasos nuomos paslauga. 3. Keturračių (mini traktorių) nuomos paslauga.
4.	Bendruomeninis verslas	Linksmučių kaimo bendruomenės vietos projektas „Ritualinės paslaugos Pakruojo rajono gyventojams“.	Linksmučių kaimo bendruomenė teikia šiuolaikinės visuomenės poreikius atitinkančias ritualines paslaugas. Bendruomenės nariams, Pakruojo seniūnijos ir rajono gyventojams bendruomenė teikia šias paslaugas: 1. Kolumbariumo nišų pardavimas. 2. Šarvojimo ir kitų renginių organizavimo paslauga. 3. Aplinkos priežiūros ir tvarkymo paslauga (žolės pjovimas).
5.	Bendruomeninis verslas	Mikoliškio kaimo bendruomenės vietos projektas „Bendruomeninio verslo kūrimas bei įvairių paslaugų teikimas kaimo gyventojams“.	Bendruomenė vietos gyventojams ir organizacijoms teikia įvairias paslaugas: 1. Žemės, kitų ūkio darbų ir aplinkos tvarkymo paslauga – sodų, daržų dirbimas, sniego valymas, žolės ir krūmų pjovimas, malkų skaldymas. 2. Maitinimo paslauga – maisto ruošimas, maisto teikimas pagal užsakymus, maisto pristatymas (taip pat bendruomenė vykdo duonos ir konditerijos produktų gamybą). 3. Salės nuomos ir kubilų nuomos paslauga. 4. Trumpalaikio apgyvendinimo paslauga.
6.	Bendruomeninis verslas	Žeimelio bendruomenės centro vietos projektas „Paslaugų teikimas savarankiško gyvenimo namuose Žeimelyje“.	Centras įkūrė savarankiško gyvenimo namus, įrengė 6 kambarius ir užtikrino galimybę gyventi 12 asmenų (10 vietų skirta senyvo amžiaus gyventojams ir 2 vietos suaugusiems asmenims su negalia ir su sunkia negalia) ir pradės teikti socialinės globos paslaugą senyvo amžiaus ir suaugusiems neįgaliems asmenims, pagal nustatytus nuolatinės priežiūros (pagalbos) ir individualius poreikius.
7.	Bendruomeninis verslas	Laipuškių kaimo bendruomenės vietos projektas „Ūkinių	Bendruomenė teikia vietos gyventojams ir įmonėms būtinas ir nebrangias paslaugas:

		paslaugų teikimas Klovainių ir Rozalimo seniūnijų gyventojams“.	1. Aplinkos tvarkymo darbų paslauga (žolės pjovimas, krūmų, medžių pjovimas, medžių genėjimas, medžių sodinimas, apželdinimas, vejų įrengimas, sniego valymas). 2. Žemės darbų paslauga (žemės kasimo ir stumdymo darbai, griovių kasimas, šlaitų formavimas, grunto paskleidimas, tranšėjų kasimas, skylių poliams, tvoroms gręžimas, žemės sausinimo darbai, melioracijos griovių tvarkymas).
8.	Bendruomeninis verslas	Daugyvenės bendruomenės vietos projektas „Bendruomeninio verslo kūrimas bei įvairių paslaugų teikimas kaimo gyventojams“.	Bendruomenė teikia kokybiškas ir už prieinamą kainą paslaugas: 1. Aplinkos tvarkymo paslauga. Šią paslaugą apima: apleistų, renovuojamų, naujai įrengiamų sodybų aplinkos tvarkymas, vejos pjovimas, vejos įrengimas. 2. Automobilių, namų ir baldų valymo paslauga. Šią paslaugą apima: generalinis eko valymas, auto salonų valymas.

Šaltinis: VVG informacija

Pakruojo rajone ypač **aktyviai plėtojama turizmo sritis**. Didžiausia įtaką turizmui daro Pakruojo dvaro sodyba, seniausia iki šių dienų išlikusi medinė Pakruojo sinagoga, Pakruojo ugniagesių draugijos stoginė, bažnyčių pastatai, saugomi parkai, piliakalniai. **R 41 Pakruojo rajone apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūra nepakankamai išplėtotą – trūksta apgyvendinimo paslaugas teikiančių įstaigų, didžiausia maitinimo įstaigų koncentracija yra Pakruojo mieste**. Pakruojo rajone yra: 2 viešbučiai („Malūnininko namas“, Viešbutis Pakruojo dvaro centriniuose rūmuose), 1 svečių namai („Kruoja“), 2 kaimo sodybos (Senoji Ruslių sodyba Akmenėlių dvaras), 1 stovyklavietė („Paežerių stovyklavietė“), 9 maitinimo įstaigos (7 – Pakruojo mieste, 2 – rajone). **R 42**

2014–2022 m. laikotarpiu tiek šalyje, tiek Šiaulių apskr., tiek **Pakruojo r. vyrauja ūkių mažėjimo tendencija**: šalyje ūkių sumažėjo 29,0 proc. (nuo 122 176 iki 87 141), apskrityje – 34,0 proc. (nuo 11 611 iki 7 672), o **Pakruojo r. – net 41,0 proc.** (nuo 1 597 iki 939). **R 43**

Teritorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Lietuvos Respublika	122176	123767	124318	124494	116011	114263	86258	87614	87141	-29%
Šiaulių apskritis	11611	11805	11861	11881	10878	10582	7669	7776	7672	-34%
Pakruojo r. sav.	1597	1605	1594	1572	1554	1521	952	963	939	-41%

Lentelė 15 Ūkininkų ūkių skaičius Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Ūkininkų ūkių mažėjimą lemia ūkių stambėjimas: **ūkininkų ūkių >100 ha padidėjo net 1 766,0 proc. (nuo 3 iki 53), 50–100 ha padidėjo 156,0 proc.** (nuo 32 iki 82), kai tuo tarpu smulkūs ūkiai mažėjo: iki 5 ha – 52,0 proc., 5–20 ha – 49,0 proc., 20–50 ha – 38,0 proc. **R 44**

Ūkio dydis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
iki 5 ha	763	783	783	772	1029	876	388	386	365	-52%
5-20 ha	571	564	559	553	359	370	303	307	294	-49%
20-50 ha	228	225	219	214	123	154	132	140	142	-38%
50-100 ha	32	31	31	31	24	71	79	80	82	156%
>100 ha	3	2	2	2	18	49	47	47	53	1667%

Lentelė 16 Ūkininkų ūkių skaičius pagal dydį Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

2022 m. duomenimis, **Pakruojo rajone dominuoja ūkininkai nuo 40 m. iki pensinio amžiaus**, jie sudaro 55,70 proc. visų ūkininkų, ūkininkai iki 40 m. sudaro 19,27 proc., ūkininkai nuo pensinio amžiaus – 25,03 proc. **R 45** per 2014–2022 m. laikotarpį daugiausiai sumažėjo ūkininkų nuo pensinio amžiaus – 65,0 proc., o iki 40 m. ir nuo 40 m. iki pensinio amžiaus – po 25,0 proc.

Ūkininkų ūkiai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Ūkininkų iki 40 m. ūkių skaičius	242	245	223	215	204	195	160	181	181	-25%

Ūkininkų nuo 40 m. iki pensinio amžiaus ūkių skaičius	693	698	728	722	712	708	542	534	523	-25%
Ūkininkų ūkių skaičius nuo pensinio amžiaus	662	662	643	635	638	618	250	248	235	-65%

Lentelė 17 Ūkininkų ūkių skaičius Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

2022 m. duomenimis, pagal ūkių specializaciją Pakruojo rajone dominuoja augalininkystė – **53,03 proc. visų ūkių ir mišrus žemės ūkis – 44,41 proc.** 2014–2022 m. laikotarpiu nebeliko miškininkystei būdingų paslaugų ir alternatyvios žemės ūkio veiklos ūkių. **Daugiausia sumažėjo miškininkystė (-75,0 proc.), Žemės ūkiui būdingų paslaugų veikla (-71,4 proc.), mišrus žemės ūkis (-59,3 proc.). R 46**

Ūkiai	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Visi ūkininkų ūkiai	1597	1605	1594	1572	1554	1521	952	963	939	-41.2%
Augalininkystė	520	531	531	535	562	599	459	490	498	-4.2%
Gyvulininkystė	31	32	32	31	30	31	13	18	19	-38.7%
Mišrus žemės ūkis	1025	1023	1012	988	945	874	471	446	417	-59.3%
Žemės ūkiui būdingų paslaugų veikla	14	13	13	12	11	11	5	5	4	-71.4%
Miškininkystė	4	3	3	3	3	4	3	3	1	-75.0%
Miškininkystei būdingų paslaugų veikla	1	1	1	1	1	1	1	1	0	-100.0%
Žuvininkystė	0	0	0	0	0	0	0	0	0	n.d.
Alternatyvi žemės ūkiui veikla	2	2	2	2	2	1	0	0	0	-100.0%

Lentelė 18 Ūkininkų ūkių skaičius pagal specializaciją Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Ekologinių ūkių skaičius Pakruojo r., lyginant 2015–2022 m. **ženkliai sumažėjo – 40,0 proc.** (nuo 15 iki 9), tuo tarpu šalyje sumažėjimas siekė tik 0,4 proc. (nuo 2 655 iki 2 645). **Ekologinio ūkininkavo plotas tuo pačiu laikotarpiu sumažėjo 3,5 proc.** (nuo 1 166 iki 848 ha), kai tuo tarpu šalyje padidėjo 22,4 proc. (nuo 216 921 iki 271 329 ha). **R 47**

Teritorija	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Ekologinių ūkių skaičius Pakruojo r. sav.									
Lietuvos Respublika	2655	2511	2461	2411	2387	2198	2498	2645	-0.4%
Pakruojo r. sav.	15	10	8	9	9	9	9	9	-40.0%
Ekologinis ūkininkavimas (plotas, ha) Pakruojo r. sav.									
Lietuvos Respublika	216921	221665	234244	239623	242118	235570	261782	271329	22.4%
Pakruojo r. sav.	1166	879	840	890	865	846	807	848	-3.5%

Lentelė 19 Ekologinių ūkių skaičius, Ekologinis ūkininkavimas (plotas, ha) Pakruojo r.

Šaltinis: EkoAgros duomenys

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Pakruojo r. savivaldybė remia rajono bendruomenes. Tiek 2021 m., tiek 2022 m. savivaldybė bendruomenių būtiniausiems poreikiams (Bendruomeninių organizacijų projektų, finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis, atrankos konkursas) tenkinti skyrė 17 000,00 Eur. 2021 m. buvo finansuotos 37, 2022 m. – 39 bendruomeninės organizacijos. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija Nevyriausybinų organizacijų ir bendruomeninės veiklos stiprinimo 2022 metų veiksmų plano 1.1.6 priemonei „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“ įgyvendinti Pakruojo rajono savivaldybei skyrė 12 798,00 Eur. Paraiškas teikė 35 bendruomenės. Didžiausia skirta paramos suma – 935,00 Eur, mažiausia – 110,00 Eur. **R 48**

Rajono bendruomenės yra aktyvios ir dalyvauja įvairiuose renginiuose, tiek vietos, tiek nacionaliniuose. 2022 m. bendruomenės dalyvavo įvairiuose respublikiniuose konkursuose. Konkurse „Mūsų bendruomenės savanoris“, kurį organizavo VšĮ Kaimo verslo ir rinkų plėtros

agentūra buvo apdovanoti du bendruomenių nariai. Nominacija „Jaunasis bendruomenės savanoris“ skirta Bardiškių krašto bendruomenės nariui R. Rudzinskui, nominacija „Už ilgametę savanorystę“ skirta Sigutėnų kaimo bendruomenės nariui R. Kvedarui. Respublikiniame vietos bendruomenių konkurse „Bendruomenė – Švyturys – kelias į sėkmę“, kuri organizavo Mykolo Romerio universitetas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, pagrindinė nominacija „Sveiką gyvenimą propaguojanti vietos bendruomenė“ skirta Dvariškių bendruomenei. **R 49**

Lyginant 2014–2022 m., **kaimo bendruomenių skaičius Pakruojo r. padaugėjo 5,6 proc.** (nuo 36 iki 38). Kaimo bendruomenių **narių skaičius sumažėjo 20,8 proc.** (nuo 3 862 iki 3 059). **R 50**

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Kaimo bendruomenių skaičius	36	37	35	35	35	35	38	38	38	5.6%
Kaimo bendruomenių narių skaičius	3862	3688	3423	3354	3276	3270	3202	3115	3059	-20.8%

Lentelė 20 NVO (kaimo bendruomenės) Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Pakruojo rajono administracijos informacija

Jaunimo organizacijų skaičius sumažėjo 67,6 proc. (nuo 34 iki 11). **Nuo 2021 m. sporto klubai nebepriskirti prie jaunimo organizacijų, todėl identifikuotas jaunimo organizacijų skaičius ženkliai sumažėjo.** Jaunimo organizacijų narių skaičius sumažėjo 48,8 proc. (nuo 1 510 iki 773). **R 51**

Rodiklis	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis*
Jaunimo organizacijų skaičius	34	34	36	36	36	36	36	9	11	-67.6%
Jaunimo organizacijų narių skaičius	1510	1579	1829	1725	1775	2554	2430	1449	773	-48.8%

* Narių skaičius preliminarus organizacijų duomenimis.

Lentelė 21 NVO (jaunimo organizacijos) kaita Pakruojo r. sav.

Šaltinis: Pakruojo rajono administracijos informacija

Savivaldybėje veikia **2 atviros jaunimo erdvės** – Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centro atvira jaunimo erdvė (toliau – Linkuvos AJE) ir Pakruojo rajono Žeimelio darželio- daugiafunkcio centro „Ažuoliukas“ atvira jaunimo erdvė (toliau – Žeimelio AJE). 2022 m. Linkuvos AJE unikalių lankytojų skaičius siekė 231 ir Žeimelio AJE - 62. **R 52**

2022 m. atliktas Jaunimo problematikos tyrimas, kuris konstatavo, jog: **R 53**

- **30 procentų apklaustųjų ketina keisti darbo vietą. Pagrindinės to priežastys** – didesnio atlygio, didesnių karjeros perspektyvų, geresnių darbo sąlygų, ar įdomesnio darbo poreikis. Dauguma 42,0 procentai apklaustųjų darbo ieškoti planuoja išvykti į kitą miestą. 39,0 proc. respondentų teigia negalintys rasti darbo savo gyvenamojoje vietoje. 36,0 proc. apklaustųjų svarsto galimybę išvykti dirbti į užsienį. Dažniausi su noru keisti darbo vietą susiję ketinančių išvykti į kitą miestą lūkesčiai yra didesnės darbo pasirinkimo galimybės, sunkumai rasti darbą savo gyvenamojoje vietovėje ar tai, kad dabartinėje gyvenamojoje vietoje nuobodu, norisi intensyvesnio kultūrinio gyvenimo. Pagrindinės darbo paieškų užsienyje priežastys – didesnė tikimybė užsidirbti daugiau pinigų, noras pakeliauti po šalį bei geresnės darbo sąlygos užsienyje. Svarbu paminėti, kad (49,0 proc.) apklaustųjų taip pat nurodė, jog ketina mokytis / tęsti mokslus, o 46,0 proc. nurodė ketinantys persikvalifikuoti.
- **Dauguma jaunų žmonių (77,0 proc.) yra patenkinti savo laisvalaikiu.** Pozityviausiai savo laisvalaikio praleidimą vertina jauniausios amžiaus grupės (14–18 m.) atstovai. Tyrimo rezultatai rodo, kad savo laisvalaikiu labiau patenkinti yra tie jaunuoliai, kurių manymu jie turi daug galimybių jį praleisti įdomiai bei pakankamai lėšų pasirinkti norimą laisvalaikio leidimo formą. 64,0 proc. jaunuolių mano, kad kaimynystėje kurioje jie gyvena trūksta veiklų skirtų jaunimui.
- **Daugiau nei pusę (55,0 procentus) Pakruojo rajono savivaldybės jaunimo galima priskirti žemai politinio-pilietinio aktyvumo kategorijai.** Daugumos (80,0 proc.)

respondentų aplinkos politinio-pilietinio aktyvumo apraiškos yra vidutiniškos ir 18,0 proc. yra žemos. Daugiau nei dviejų trečdalių (70,0 proc.) jaunuolių požiūrio į politiką negatyvumas yra vidutiniškas. 76,0 proc. apklaustųjų buvo nustatytas žemas pilietiškumo-labdaringumo lygis. Tyrimo rezultatai rodo, kad žemo ar vidutinio politinio-pilietinio aktyvumo aplinkoje gyvenantys jaunuoliai, taip pat yra neaktyvūs.

- **Į nevyriausybinių organizacijų veiklas įsitraukia vos 4,0 proc. jaunimo.** Tyrimo rezultatai rodo vidutinį motyvacijos lygį dalyvauti NVO veikloje. Kokiai nors neformaliai grupei ar stiliui priklauso 11,0 proc. jaunimo. Daugiau nei pusė (81,0 proc.) apklaustųjų nėra girdėję ir naudojęsi jaunimo informavimo ir konsultavimo portalu zinaviska.lt. 78,0 proc. apklaustųjų per pastaruosius 6 mėnesius nėra dalyvavę savanoriškoje veikloje.

2023 m. Jaunimo reikalų agentūros atliktoje Jaunimo politikos įgyvendinimo apžvalgoje (2022 m.) nurodoma, kad **Pakruojo r. savivaldybė įgyvendino daugiausia rekomenduotų jaunimo politikos užduočių iš visų savivaldybių – 98,7 proc. ir užima aukštas pozicijas lyginant su kitomis savivaldybėmis. R 54:**

- Jaunimo savanoriškos veiklos įgyvendinimo savivaldybių reitinge užima **1 vietą**;
- Jaunimo politikos veiklos sričių administravimo (faktais ir žiniomis grįstos jaunimo politikos) srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge užima **1-2 vietą**;
- Jaunimo dalyvavimo, įgalinimo ir atstovavimo srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge užima **4 vietą**;
- Darbo su jaunimu srities įgyvendinimo savivaldybių reitinge užima **7 vietą**.

Viena iš pagrindinių 2023 m. Jaunimo reikalų agentūros rekomenduojamų Pakruojo rajono savivaldybei įgyvendinti jaunimo politikos sričių yra **darbo su jaunimu formų plėtra ir kokybės užtikrinimas – skatinama užtikrinti atvirųjų jaunimo centrų / atvirųjų jaunimo erdvių bei mobiliojo darbo su jaunimu teikiamų paslaugų įvairovę ir kokybę.**

2022 m. Pakruojo rajone veikė **24 akredituotos savanorius priimančios organizacijos**, kuriose iš viso savanoriavo 21 jaunuolis. **R 55**

Savivaldybė kasmet skatina rajono jaunimo organizacijų veiklą ir plėtrą bei jaunimo iniciatyvas. 2022 m. skirtas finansavimas iš Savivaldybės biudžeto jaunimo organizacijų projektams finansuoti 9 000 Eur (finansuoti 7 projektai ir 6 neformalių jaunimo grupių iniciatyvos). Prie Savivaldybės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo aktyviai prisideda Pakruojo rajono jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritasis stalas“, kuri vienija 11 rajono jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų.

VVG duomenimis, iš viso **NVO per 2014–2022 m. įgyvendino 21 vietas projektą. R 56**

Pakruojo r. gyventojų **kultūrinius poreikius** tenkino Pakruojo ir Linkuvos kultūros centrai bei 12 jų skyrių; Pakruojo r. savivaldybės viešoji biblioteka ir 23 jos padaliniai, taip pat Pakruojo krašto muziejus „Žiemgala“ Žeimelyje ir Pakruojo ugniagesių draugijos stoginė, kurie įgyvendino daug kultūrinių renginių. **R 57**

Kultūros centruose, lyginant 2021–2022 m., **sumažėjo meno kolektyvų skaičius 11,59 proc.**, iš jų vaikų ir jaunimo kolektyvų padaugėjo 30,0 proc. (nuo 10 iki 13), dalyvaujančių mėgėjų meno veikloje skaičius, tiek suaugusių, tiek vaikų ir jaunimo padidėjo atitinkamai 9,24 proc. ir 7,69 proc. Mėgėjų meno kolektyvų surengtų pasirodymų skaičius išaugo 18,35 proc. Ypatingai ženklus didėjimo pokytis fiksuotas: Mėgėjų meno koncertų lankytojų skaičius išaugo 174,0 proc. **R 58**

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Pokytis (2022-2021)
1. Meno mėgėjų kolektyvų skaičius	68	69	61	-8
Iš jų vaikų ir jaunimo	12	10	13	+3
2. Dalyvaujančių mėgėjų meno veikloje skaičius	596	530	579	+49
Iš jų vaikų ir jaunimo	121	65	70	+5

3. Mėgėjų meno kolektyvų surengtų pasirodymų skaičius	204	158	187	+29
4. Mėgėjų meno koncertų lankytojų skaičius	8497	12102	21067	+8965

Lentelė 22 Kolektyvų, narių, renginių skaičius Pakruojo r.

Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. ataskaita

Pakruojo rajono savivaldybės **Juozo Paukštelio viešoji biblioteka** ir 23 jai priklausantys teritoriniai padaliniai (išskyrus Degėsių) 2022 metais vykdė bibliotekinio, informacinio, kultūrinio gyventojų aptarnavimo veiklas ir funkcijas. Biblioteka skatino įvairaus amžiaus visuomenės narių susidomėjimą skaitymu, užtikrino skaitančios aplinkos kūrimą bei prieinamumą, įvairiomis veiklomis siekė gera knyga sudominti neskaitančius arba mažai skaitančius visuomenės narius, populiarino lietuvių autorių knygas, plėtojo kultūrinę ir šviečiamąją veiklą, skatino savanorystę. Taip pat buvo siekiama užtikrinti rajono bendruomenės prieinamumą prie įvairių informacijos šaltinių, gerinama bibliotekos paslaugų kokybė, skatinama gyventojus naudotis bibliotekos tradicinėmis, nuotolinėmis ir moderniomis technologijomis pagrįstomis paslaugomis, įgyvendino kryptį „Biblioteka visiems“, kad teikiamos paslaugos būtų prieinamos visoms socialinėms grupėms.

Savo kultūrine veikla ir lankytojų pritraukimu garsėja Pakruojo krašto muziejus „Žiemgala“. Per 2022 metus muziejaus galerijoje buvo surengta 15 autorinių parodų, ekspozicijų erdvėje buvo surengtos 9 teminės parodos. Muziejus glaudžiai bendradarbiauja su Vytauto Didžiojo karo muziejumi, Šiaulių „Aušros“ muziejumi, Bauskės (Latvijos Respublika) muziejumi. Muziejus turi parengęs 5 edukacines programas, iš kurių populiariausios „Kas ir kaip muziejuje gyvena“ ir „Muilo gamyba ir pakavimas“. Iš viso per metus muziejuje suorganizuota 11 edukacijų moksleiviams ir 2 edukacijos suaugusiems. Per metus muziejų aplankė 2 tūkst. lankytojų.

Pakruojo ugniagesių draugijos stoginė taip pat traukia lankytojų srautus. 2022 m. suorganizuotos 9 autorinės profesionalaus meno parodos, organizuoti renginiai: Šv. Florijono dienos minėjimas, profesionalaus lėlių teatro gimtadienis su Vilniaus „Lėlės“ teatro spektakliu „Silvestras Dūdelė“, kūrybinės dirbtuvės su komiksų kūrėja Migle Anušauskaite, kraštiečių dr. Vidmina Stasiulyte, piešimo ant stiklo, papuošalų gamybos edukacijos, suorganizuota senovinių eglutės žaisliukų paroda. Per pirmus veiklos metus stoginėje apsilankė 5 011 lankytojų, beveik pusė jų – parodų lankytojai, kita pusė – renginių ir ekskursijų dalyviai. **R 59**

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro duomenimis, 2023 m. pradžioje Pakruojo r. sav. buvo įregistruotos **489 nekilnojamosios kultūros vertybės**, iš kurių 152 – saugoma valstybės. Taip pat registre yra **233 kilnojamosios Pakruojo r. kultūros vertybės**. **R 60**

Pakruojo rajone 2022 m. rugsėjo 1 d. veikė **16 švietimo įstaigų**: 3 gimnazijos, 1 progimnazija, 2 pagrindinės mokyklos, 1 pradinė mokykla, Linkuvos specialioji mokykla, 3 Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigos, Žeimelio darželis-daugiafunkcis centras „Ažuoliukas“, Stačiūnų daugiafunkcis centras, Pakruojo Juozo Pakalnio menų mokykla, Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras ir Pakruojo nevalstybinis katalikų lopšelis-darželis „Varpelis“. **R 61**

2021–2022 m. rajono bendrojo ugdymo mokyklose buvo ugdomi 1 702 (1–12 klasių) mokiniai, o 2022–2023 m. pradžioje mokėsi 1 569 (1–12 klasių) mokiniai. Toliau **stebimas mokinių (1-12 klasių) skaičiaus mažėjimas bendrojo lavinimo mokyklose**. 2018–2022 m. pirmokų skaičius sumažėjo nuo 133 iki 118, mokinių skaičius bendrojo lavinimo mokyklose (1-12 kl.) – nuo 1 936 iki 1 569 mokinių. **R 62**

Pakruojo rajone veikiančios **socialinės įstaigos** ir jų padaliniai: **R 63**

4 lentelė

Eil. Nr.	Įstaigos tipas	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius
----------	----------------	--	------------	-------------------------

				Iš viso	Iš jų: savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	Linkuvos socialinių paslaugų centras	Savivaldybės taryba	18	18
2.		Linkuvos socialinių paslaugų centro Globos namai „Saulė“		29	29
3.		Pamūšio Šv. Antano Paduviečio parapijiniai vaikų globos namai (Licencija panaikinta 2022 m. spalio 28 d.)	Pamūšio parapija	16	11
4.		Rozalimo Švč. M. Marijos Vardo parapijos senjorų namai	Rozalimo parapija	22	18
5.		Linkuvos socialinės globos namai	SADM	254	25
6.	Šeimynos	Olgos Sipavičienės šeimyna	Šeimyna	8	5
7.		Renetos Kalėdienės šeimyna	Šeimyna	8	4
8.		Rimanto Mundrio šeimyna	Šeimyna	8	8
9.	Nestacionarios socialinių paslaugų įstaigos	Laikino gyvenimo namai	Savivaldybės taryba	20	20
10.		Krizių centras		14	14
11.		Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys Socialinės globos namai „Atokvėpis“		10	10
12.		Klovainių sutrikusio intelekto jaunuolių centras		24	24
13.		Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys Savarankiško gyvenimo namai „Spindulys“		30	30
14.		Apsaugotas būstas	(projektas)	4	-
15.		Lygumų bendruomenės vaikų dienos centras	Bendruomenė	25	25
16.		Pakruojo Šv. Krikštytojo parapijos vaikų dienos centras	Parapija	25	25
17.		Pamūšio kaimo bendruomenė „Gerovės namai“	Bendruomenė	15	15
18.		Žeimelio bendruomenės centro vaikų dienos centras	Bendruomenė	30	30
19.		Žeimelio bendruomenės vaikų dienos centras „Mūsų erdvė“	Bendruomenė	15	15
20.		Triškonių kaimo bendruomenės centro vaikų dienos centras	Bendruomenė	20	20
21.	Pašvitinio kaimo bendruomenės vaikų dienos centras	Bendruomenė	20	20	
22.	Lietuvos samariečių bendrijos Pakruojo skyriaus vaikų dienos centras „Žiburėlis“	LSB Pakruojo skyrius	25	25	
23.	Labdaros ir paramos fondas „Gerumo pynė“	Labdaros ir paramos fondas	30	30	
24.	Šukionių kaimo bendruomenės centras	Bendruomenė	15	15	
25.	Rozalimo miestelio bendruomenės centras	Bendruomenė	20	20	
26.	Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centras	Linkuvos vaikų ir jaunimo užimtumo centras	25	25	
27.	Guostagalio paslaugų centras	Paslaugų centras	25	25	
28.	Pagalbos namuose tarnyba	Savivaldybės taryba	-	-	
29.	Integralios pagalbos tarnyba		-	-	
30.	Bendruomeninė paslaugų tarnyba		-	-	
31.	Globos centras (GIMK)		-	-	
32.	Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras		-	-	
	Bendruomeniniai vaikų gl. namai		Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys bendruomeniniai vaikų globos namai (Stoties g. 36-1, Petrašiūnai, Pakruojis r.)	Savivaldybės taryba	8
		Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys Bendruomeniniai vaikų globos namai (Pakruojis)	5	5	
		Linkuvos socialinių paslaugų centro padalinys Bendruomeniniai vaikų globos namai (Pakruojis)	8	8	

Lentelė 23 Pakruojo rajone veikiančios socialinės įstaigos ir jų padaliniai
 Informacijos šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius

Pakruojo rajone veikiančios **kitos socialinės organizacijos**, teikiančios socialines paslaugas:

Eil. Nr.	Pavadinimas	Pavaldumas
1.	Sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Pakruojo viltis“	NVO
2.	Pakruojo rajono neįgaliųjų draugija	NVO
3.	VšĮ LASS Šiaurės rytų centro Pakruojo skyrius	NVO
4.	Pakruojo Šv. Jono Krikštytojo parapijos „Caritas“	Parapija
5.	Lietuvos Samariečių bendrijos Pakruojo skyrius	NVO
6.	Agentūros – visos Lietuvos vaikai Pakruojo labdaros ir paramos fondas	NVO
7.	VšĮ „Retenė“	VšĮ

*Lentelė 24 Pakruojo rajone veikiančios kitos socialinės organizacijos
Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius*

Pakruojo rajone veikiančios socialinės įstaigos pagal seniūnijas:

Guostagalio seniūnija	Klovainių seniūnija	Pakruojo seniūnija	Pašvitinio seniūnija	Rozalimo seniūnija	Lygumų seniūnija	Linkuvos seniūnija	Žeimelio seniūnija	Iš viso
2	4	10	2	3	2	9	2	34

*Lentelė 25 Pakruojo rajone veikiančios socialinės įstaigos pagal seniūnijas
Šaltinis: Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius*

Kaip nurodoma, Socialinių paslaugų 2023 m. plane, rajone **sukurta gera socialinių paslaugų infrastruktūros sistema, socialinės paslaugos teikiamos pagal poreikį įvairioms asmenų grupėms**. Įvertinus esamą situaciją darytinos išvados, jog: **R 64**

- **Būtina didinti** pagalbos į namus paslaugų prieinamumą, dienos socialinę globą, teikti laikino atokvėpio paslaugas vaikams ir suaugusiems asmenims, turintiems negalią ir senyvo amžiaus asmenims.
- **Stiprinti darbą su šeimomis**, patyrusiomis riziką, plėsti socialinių įgūdžių ugdymo paslaugas šeimoms ir jose gyvenantiems vaikams, skatinti vaikų dienos centrų plėtrą Pakruojo rajone.
- Stiprinti Globos cento veiklą, organizuoti budinčių ir socialinių globotojų paiešką teikiant jiems mokymus, konsultacijas, atokvėpio paslaugas.
- Rengti programas, skirtas **šeimoms gerovės didinimui ir paslaugų prieinamumui**.

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Pakruojo rajono žemės ūkio naudmenos užima 94 340,69 ha (71,7 proc.) visos rajono teritorijos, miškai – 25 889,91 ha (19,7 proc.), vandenys – 2 593,93 ha (2,0 proc.), keliai – 1 601,02 ha (1,2 proc.), užstatytos teritorijos – 3 119,95 ha (2,4 proc.), kita žemė – 3 973,62 ha (3,0 proc.).

Šiaulių apskritis nepasižymi itin dideliu vandeningumu (vandens telkiniai užima 2,3 proc. teritorijos, šalies rodiklis – 4,1 proc.) ir pagal šį rodiklį lieka paskutinė apskričių tarpe. Pakruojo rajono savivaldybė taip pat nėra itin vandeninga, vandens telkiniai užima tik 2,0 proc. savivaldybės teritorijos ir šiuo rodikliu lenkia Joniškio rajono savivaldybę (1,7 proc.) ir Radviliškio rajono savivaldybę (1,9 proc.). Pagal teritorijos miškingumą Pakruojo r. sav. (19,7 proc.) taip pat nesiekia šalies (33,0 proc.) ir apskrities (26,7 proc.) rodiklių. **R 65**

Pakruojo rajone yra 11 valstybės saugomų draustinių, vienas biosferinis poligonas, penkios „Natura 2000“ teritorijos. Pakruojo rajone yra vienas ežeras – Bevardis, teka Mūša ir Lielupė bei jų mažieji intakai, telkšo dirbtinai suformuoti vandens telkiniai.

Pagal Lietuvos fizinių–geografinį suskirstymą Pakruojo rajonas įsikūręs žemumų kraštovaizdyje: šiaurėje plyti Žiemgalos žemuma, pietuose – Mūšos–Nemunėlio žemuma, jas skiria Linkuvos kalvagūbris.

Pakruojo rajono savivaldybėje yra saugomų teritorijų, priskiriamų Natura 2000 vieningam specialių saugomų teritorijų Europos ekologiniam tinklui:

- 1 paukščių apsaugai svarbi teritorija (toliau – PAST),
- 3 buveinių apsaugai svarbios teritorijos (toliau – BAST).

Pakruojo PAST priklauso Gedžiūnų miškas, kuris prie Natura 2000 tinklo priskirtas siekiant apsaugoti mažųjų erelių rūšinių populiacijų. Šiame miške taip pat aptinkamos Europos Sąjungoje svarbios gyvūnų rūšys: juodasis gandrai, vapsvaėdis, jerubė, pilkoji gervė, griežlė, juodoji meleta, pilkoji meleta, vidutinis genys, baltanugaris genys, tripirštis genys, mažoji musinukė ir paprastoji medšarkė. Šioje saugomoje teritorijoje yra aptikta 11 perinčių paukščių rūšių, įtrauktų į Lietuvos Raudonąją knygą.

Pakruojo BAST priklauso 3 teritorijos: Kruojos upės slėnis, Mūšos slėnis žemiau Raudonpamūšio ir Laumenio miškas. Šiose teritorijose yra saugomi eutrofiniai aukštieji žolynai, aliuvinės pievos, šienaujamos mezofitų pievos, dumblingos upių pakrantės, stepinės pievos, karbonatinių uolių atodangos, pelkėti lapuočių miškai bei plačialapių ir mišrūs miškai.

Pakruojo rajono savivaldybės 6 girininkijose yra: saugomi 8 valstybiniai draustiniai: 1 kraštovaizdžio, 1 geomorfologinis, 1 hidrografinis, 1 pedologinis, 1 botaninis, 2 genetiniai, 1 botaninis–zoologinis.

Pakruojo rajono savivaldybės teritorijoje yra 8 saugomos teritorijos (visos saugomos valstybės): Draumėnų kraštovaizdžio draustinis, Linkuvos geomorfologinis draustinis, Daugyvenės hidrografinis draustinis, Glėbavo pedologinis draustinis, Laumekių botaninis draustinis, Draumėnų miško beržo genetinis draustinis, Glėbavo miško drebulės genetinis draustinis ir Laumenio botaninis–zoologinis draustinis. **R 66**

Pakruojo r. pasižymi derlingomis žemėmis, žemės našumo balas seniūnijose svyruoja nuo 42,6 iki 49,4 ir viršija šalies vidurkį. **R 67**

Teritorija	Žemės našumo balas (atnaujinta 2018 m.)
Pakruojo r. sav.	46.7
Guostagalio sen.	48.4
Klovainių sen.	44.7
Linkuvos sen.	49.4
Lygumų sen.	45.4
Pakruojo sen.	42.6
Pašvitinio sen.	45.9
Rozalimo sen.	47.0
Žeimelio sen.	48.3

Lentelė 26 Žemės našumo balas Pakruojo r. sav.

Šaltinis: <https://www.geoportal.lt/oldmap/index.jsp?mode=zis>

Pakruojo rajonas nėra turtingas žemės gelmių ištekliams. Naudingųjų iškasenų telkiniai sudaro 1,94 proc. nuo bendro rajono ploto. Labiausiai paplitęs Pakruojo rajone dolomitas. **R 68**

Pakruojo rajone AEI pagaminta elektra gaunama iš vėjo, biokuro, hidroenergijos ir saulės energijos įrenginių. AEI dalis Pakruojo rajono elektros energijos sektoriuje 2021 metais siekė 35,6 proc. (2019 ir 2020 metais jos dalis buvo daugiau kaip 40,0 proc.). 2022 m IV ketvirtyje visų AEI įrenginių suminė įrengtoji galia rajone buvo 7,6 MW, iš kurių 6,0 MW vėjo, 1,0 MW – biomasės, 450 kW – hidroenergijos ir 116 kW – Saulės energijos įrenginių suminė įrengtoji galia. Apskritai rajone elektros energijos bendroji gamyba per metus svyruoja tarp 23–25 GWh, o suvartojama daugiau kaip 60 GWh per metus (pvz. 2021 m. rajone buvo suvartota 64,8 GWh elektros energijos). Yra paskaičiuota, jog

iki 2030 m. rajone realu pasiekti 69,0 proc. AEI dalį bendrame savivaldybės kuro balanse. Tai galima būtų pasiekti taikant papildomas skatinimo priemones namų ūkiams, kurie naudoja iškastinę energiją ir ant savivaldybės administracijos valdomų pastatų stogų ar laisvuose žemės sklypuose įrengus saulės elektrines ir kolektorius arba vėjo jėgaines.

1.9. Papildoma informacija

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

1	2	3	4
		Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.	Susijusių VVG teritorijos poreikių skaičius
	Stiprybės		
1 stiprybė	VVG teritorijoje gausu nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų lankytinų traukos objektų.	R42, R60	2
2 stiprybė	Rajonas garsėja stipria nacionalinių ir tarptautinių kultūros renginių organizavimo patirtimi.	R57, R58, R59	2
3 stiprybė	VVG teritorija pasižymi išskirtinai gausiais dolomito ištekliais ir derlingomis žemės ūkio naudmenomis.	R67, R68	1
4 stiprybė	Rajonas užima pirmaujančias pozicijas jaunimo politikos įgyvendinimo srityje.	R54	4
5 stiprybė	Veikia aktyvios bendruomenės, pasižyminčios projektinės veiklos patirtimi.	R48, R49, R50	4
6 stiprybė	Nuosaikiai mažėjantis nedarbas, skurdo lygis ir stabiliai didėjantis	R21, R22, R25, R26, R29, R30	1

7 stiprybė	socialinės paramos veiksmingumas.		0
8 stiprybė			0
9 stiprybė			0
10 stiprybė			0
	Silpnybės	Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.	
1 stiprybė	Nepalanki demografinė situacija dėl ženklios neigiamos gyventojų kaitos ir spartaus gyventojų senėjimo.	R7, R8, R9, R10, R11, R12, R13, R14	2
2 stiprybė	Gyventojų kompetencijos, gebėjimai bei motyvacija nepakankamai atliepia besikeičiančias darbo rinkos ir socialinio gyvenimo tendencijas.	R5, R17, R53	2
3 stiprybė	Rajonas pasižymi žemu investicijų plėtrai pritraukimu.	R24, R37	2
4 stiprybė	Ekologinio ūkininkavimo standartai nepatrauklūs vietos ūkininkams.	R47	1
5 stiprybė	Nepakankamai išplėtotas viešųjų paslaugų prieinamumas gyventojams, ypač šeimoms.	R3, R64	2
6 stiprybė	Nepakankami NVO gebėjimai ir ištekliai, ypač viešųjų paslaugų teikime.	R5, R23	0
7 stiprybė	Nepakankamai išplėtotas apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūra.	R42	1
8 stiprybė			0
9 stiprybė			0
10 stiprybė			0
	Galimybės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Sparti technologinių inovacijų plėtra viešųjų paslaugų prieinamumo	Lietuvos ateities vizijos 2050. Projektas.	4

2 stiprybė	ir verslo konkurencingumo didinimui. Socialinės ir ekonominės įtraukties stiprinimas, diegiant socialines inovacijas, plėtojant socialinio verslo koncepciją.	Europos sąjungos fondų investicijų programa	1
3 stiprybė	„Naujos kartos Lietuva“ viešųjų paslaugų teikimo reformos bendruomeninių paslaugų plėtrai.	Naujos kartos Lietuva	1
4 stiprybė	Dalijimosi ekonomikos ir aplinkai draugiškų sprendimų plėtra kaimiškųjų vietovių patrauklumo didinimui.	BŽŪP SP	1
5 stiprybė	Kultūros ir švietimo reikšmės gyvenimo kokybei didėjimas kokybiškos bendruomenių veiklos plėtrai.	Lietuvos ateities vizijos 2050. Projektas.	4
6 stiprybė	Kaimo ir miesto ryšių stiprinimas efektyvesniam vietos resursų panaudojimui.	BŽŪP SP	2
	Grėsmės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Demografinis disbalansas Lietuvoje, didinantis vyresnių žmonių užimtumo ir paslaugų jiems poreikį.	BŽŪP SP	1
2 stiprybė	Verslo sunkumai dėl blogos geopolitinės situacijos galintys silpninti verslo potencialą.	Lietuvos ateities vizijos 2050. Projektas.	1
3 stiprybė	Didėjantys skirtumai tarp kaimo ir miesto įsidarbinimo galimybių, pajamų ir gyvenimo kokybės, didinantys emigracijos riziką.	Lietuvos ateities vizijos 2050. Projektas.	2
4 stiprybė	Neigiama klimato kaitos įtaka rajono	Šiaulių apskrities regiono plėtros planas	1

5 stiprybė	gamtinei aplinkai ir ekonomikai. Sparčiai senėjančios visuomenės gebėjimai prisitaikyti prie pažangių technologijų plėtros galintys lemti didėjančią gyventojų atskirtį.	Nacionalinis pažangos planas	2
------------	---	------------------------------	---

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

1	2
Poreikio numeris	Poreikis
1 poreikis	Įgyvendinti socialiai atsakingus ir pažangius sprendimus gyventojų užimtumui ir verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti.
2 poreikis	Gerinti viešųjų paslaugų ir viešos infrastruktūros prieinamumą gyventojams ir svečiams skatinant socialinę įtrauktį.
3 poreikis	Diegti vietos bendruomenės stiprinančias ir sutelktumą skatinančias naujoves.
4 poreikis	Puoselėti vietos istorinį, kultūrinį ir socialinį savitumą.

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Įgyvendinti socialiai atsakingus ir pažangius sprendimus gyventojų užimtumui ir verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis siejamas su šiomis stiprybėmis: VVG teritorijoje gausu nekilnojamojo kultūros vertybių ir kitų lankytinų traukos objektų. Veikia aktyvios bendruomenės, pasižyminčios projektinės veiklos patirtimi. VVG teritorija pasižymi išskirtinai gausiais dolomito ištekliais ir derlingomis žemės ūkio naudmenomis. Galimybės: Sparti technologinių inovacijų plėtra. Kultūros ir švietimo reikšmės gyvenimo kokybei didėjimas. Kaimo ir miesto ryšių stiprėjimas efektyvesniam vietos resursų panaudojimui.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis siejamas su šiomis silpnybėmis: Nepalanki demografinė situacija dėl ženklios neigiamos gyventojų kaitos ir spartaus gyventojų senėjimo. Rajonas pasižymi žemu investicijų plėtrai pritraukimu. Ekologinio ūkininkavimo standartai

	nepatrauklūs vietos ūkininkams. Nepakankamai išplėtota apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūra.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikis susijęs su šiais situacijos analizės rodikliais: R42, R60, R67, R68, R21.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Pakruojo rajono savivaldybės 2021–2030 m. strateginis plėtros planas; 2022–2030 m. Šiaulių regiono plėtros planas; 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas; Lietuvos ateities vizijos 2050. Projektas. VPS lėšos nebus naudojamos tiesiogiai šių strategijų priemonių finansavimui.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Gyventojų ir organizacijų apklausos metu išsakytas poreikis naujų įmonių ir darbo vietų kūrimui, įsidarbinimo galimybių didinimui, jaunų žmonių iniciatyvų skatinimui, priemonių turizmo plėtrai kūrimui.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	5
Susijęs nacionalinis poreikis 1	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą.
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį.
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį.
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
2 poreikis	
Poreikis	Gerinti viešųjų paslaugų ir viešos infrastruktūros prieinamumą gyventojams ir svečiams skatinant socialinę įtrauktį
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis siejamas su šiomis stiprybėmis: Rajonas užima pirmaujančias pozicijas jaunimo politikos įgyvendinimo srityje. Veikia aktyvios bendruomenės, pasižyminčios projektinės veiklos patirtimi. Galimybės: Sparti technologinių inovacijų plėtra. Kultūros ir švietimo reikšmės gyvenimo kokybei

	didėjimas kokybiškos bendruomenių veiklos plėtrai.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis siejamas su šiomis silpnybėmis: Nepalanki demografinė situacija dėl ženklios neigiamos gyventojų kaitos ir spartaus gyventojų senėjimo. Rajonas pasižymi žemu investicijų plėtrai pritraukimu. Nepakankamai išplėtotas viešųjų paslaugų prieinamumas gyventojams, ypač šeimoms. Grėsmės: Sparčiai senėjančios visuomenės gebėjimai prisitaikyti prie pažangių technologijų plėtros galintys lemti didėjančių gyventojų atskirtį.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikis susijęs su šiais situacijos analizės rodikliais: R54, R48, R49, R50, R5, R17, R53, R3, R64.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Pakruojo rajono savivaldybės 2021–2030 m. strateginis plėtros planas; 2022–2030 m. Šiaulių regiono plėtros planas; 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas; Lietuvos ateities vizijos 2050. Projektas. VPS lėšos nebus naudojamos tiesiogiai šių strategijų priemonių finansavimui.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Gyventojų ir organizacijų apklausos metu išsakytas poreikis viešų paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, laisvalaikio ir pan.) kaimo vietovėse prieinamumo plėtrai, laisvalaikio galimybių didinimui, galimybėms vienišam gyventojui pabendrauti su kitu žmogumi.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	3
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą.
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį.
Susijęs nacionalinis poreikis 3	Netaikoma
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
	3 poreikis
Poreikis	Diegti vietos bendruomenės stiprinančias ir sutelktumą skatinančias naujoves

Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis siejamas su šiomis stiprybėmis: Rajonas garsėja stipria nacionalinių ir tarptautinių kultūros renginių organizavimo patirtimi. Rajonas užima pirmaujančias pozicijas jaunimo politikos įgyvendinimo srityje. Veikia aktyvios bendruomenės, pasižyminčios projektinės veiklos patirtimi. Galimybės: Sparti technologinių inovacijų plėtra. Dalijimosi ekonomikos ir aplinkai draugiškų sprendimų plėtra kaimiškųjų vietovių patrauklumo didinimui.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis siejamas su šiomis silpnybėmis: Nepalanki demografinė situacija dėl ženklios neigiamos gyventojų kaitos ir spartaus gyventojų senėjimo. Nepakankamai išplėtotas viešųjų paslaugų prieinamumas gyventojams, ypač šeimoms. Nepakankami NVO gebėjimai ir ištekliai, ypač viešųjų paslaugų teikime. Grėsmės: Sparčiai senėjančios visuomenės gebėjimai prisitaikyti prie pažangių technologijų plėtros galintys lemti didėjančią gyventojų atskirtį.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikis susijęs su šiais situacijos analizės rodikliais: R57, R58, R59, R48, R49, R50, R5, R17, R53.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Pakruojo rajono savivaldybės 2021–2030 m. strateginis plėtros planas; 2022–2030 m. Šiaulių regiono plėtros planas; 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas; Lietuvos ateities vizijos 2050. Projektas. VPS lėšos nebus naudojamos tiesiogiai šių strategijų priemonių finansavimui.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Gyventojų ir organizacijų apklausos metu išsakytas poreikis jaunimo aktyvinimui, jaunų žmonių iniciatyvų skatinimui, laisvalaikio galimybių didinimui, galimybėms vienišam gyventojui pabendrauti su kitu žmogumi.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	5
Susijęs nacionalinis poreikis 1	k.4. Mažinti skaitmeninę atskirtį žemės ūkyje ir kaimo vietovėse.
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą.
Susijęs nacionalinis poreikis 3	k.1. Didinti žinių ir inovacijų sklaidą žemės ūkyje.
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
	4 poreikis
Poreikis	Puoselėti vietos istorinį, kultūrinį ir socialinį savitumą
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	Poreikis siejamas su šiomis stiprybėmis: VVG teritorijoje gausu nekilnojamojo kultūros vertybių ir kitų lankytinų traukos objektų. Rajonas garsėja stipria nacionalinių ir tarptautinių kultūros renginių organizavimo patirtimi. Rajonas užima pirmaujančias pozicijas jaunimo politikos įgyvendinimo srityje. Veikia aktyvios bendruomenės, pasižyminčios projekcinės veiklos patirtimi. Galimybės: Sparti technologinių inovacijų plėtra. Kaimo ir miesto ryšių stiprėjimas.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Poreikis siejamas su šiomis silpnybėmis: Nepalanki demografinė situacija dėl ženklios neigiamos gyventojų kaitos ir spartaus gyventojų senėjimo. Nepakankamai išplėtotas viešųjų paslaugų prieinamumas gyventojams, ypač šeimoms.
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	Poreikis susijęs su šiais situacijos analizės rodikliais: R42, R60, R57, R58, R59.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	Pakruojo rajono savivaldybės 2021–2030 m. strateginis plėtros planas; 2022–2030 m. Šiaulių regiono plėtros planas; 2021-2027 m. Europos sąjungos fondų investicijų programa; Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginis planas; 2021–2030 m. Nacionalinis pažangos planas; Lietuvos ateities vizijos 2050. Projektas. VPS lėšos nebus naudojamos tiesiogiai šių strategijų priemonių finansavimui.
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Gyventojų ir organizacijų apklausos metu kaip labiausiai vertinamas vietos ypatumas, išskirta Pakruojo rajono gamta, kraštovaizdis, krašto dvarų architektūra ir kultūra, aktyvios bendruomenės organizacijos.
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	4
Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą.
Susijęs nacionalinis poreikis 2	Netaikoma
Susijęs nacionalinis poreikis 3	Netaikoma
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne

Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

Atlikus vietos poreikių ir potencialo analizę bei atsižvelgiant į gyventojų išsakytas pagrindines socialinės ir ekonominės aplinkos problemas, buvo nutarta vietos plėtros strategiją orientuoti į **paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimą**.

Gyventojų apklausos duomenys atskleidžia, kad didžioji dalis respondentų pritaria (72,4 proc.), kad siekiant plėtoti Pakruojo rajono gyvenimo kokybę ir verslo aplinką, vietos plėtros strategijoje būtų skiriamas teminis dėmesys paslaugų prieinamumo ir įvairovės kaimo vietovėse didinimui, iš dalies pritaria kiek daugiau nei penktadalis (21,6 proc.).

Planuojama, kad teminis dėmesys paslaugų prieinamumo didinimui ir plėtrai paskatins įvairių viešų ir ne tik paslaugų atsiradimą ir vystymą VVG teritorijoje tiek atliepiant besikeičiančius skirtingų grupių vietos gyventojų poreikius, tiek ir teritorijos svečių lūkesčius.

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	Norėdami įvesti datą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. <i>Šiame lauke paspaudę rodyklę žemyn kalendoriuje pasirinkite VVG įsteigimo datą (metus, mėnesį ir dieną).</i>
5.1.2. VVG būstinės adresas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. <i>Šiame lauke nurodykite pilną VVG būstinės adresą: gatvės pavadinimą, namo numerį, gyvenamosios vietovės pavadinimą ir savivaldybę.</i>
5.1.3. VVG narių skaičius	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede. <i>Šiame lauke nurodykite VVG narių skaičių VPS parengimo (paraiškos teikimo) dieną, pavyzdžiui, 35. Užpildykite 1 priedą – parenkite VVG narių sąrašą.</i>
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede. <i>Šiame lauke nurodykite VVG kolegialaus valdymo organo (toliau – KVO) narių skaičių VPS parengimo (paraiškos teikimo) dieną, pavyzdžiui, 15. Užpildykite 2 priedą – parenkite VVG KVO narių sąrašą.</i>
5.1.5. VVG biuro darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. Etatų skaičius: Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. VVG biuro darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.

	<i>Šiuose laukuose nurodykite VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičių VPS parengimo (paraiškos teikimo) dieną, pavyzdžiui, 4 darbuotojai ir 3,5 etato. Užpildykite 3 priedą – parenkite VPS administracijos darbuotojų sąrašą.</i>
5.1.6. VVG pirmininkas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. Šiame lauke nurodykite VVG pirmininko vardą ir pavardę VPS parengimo (paraiškos teikimo) dieną.
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. Šiame lauke nurodykite VVG VKO pirmininko vardą ir pavardę VPS parengimo (paraiškos teikimo) dieną.
5.1.8. VVG administravimo vadovas (direktorius)	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia. Šiame lauke nurodykite VPS administravimo vadovo vardą ir pavardę VPS parengimo (paraiškos teikimo) dieną.

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

1	2	3
VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	12	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	2	16.67
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	5	41.67
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	5	41.67
Kita	0	0.00
Iš viso:	12	100.00
Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	5	41.67
Vyrai	7	58.33
Iš viso:	12	100
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	3	25.00
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	2	16.67
Asmenys nuo 41 m.	7	58.33
Iš viso:	12	100

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai) Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija

- VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse;
- VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus;
- VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga (-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse;
- Netaikoma.

5.4. VVG vertybės

1. Partnerystė. Visų trijų sektorių atstovų gebėjimas veikti kartu siekiant bendro tikslo ir permainų kaimo vietovėse, nuoširdus bendravimas ir teisingų sprendimų priėmimas.
2. Komandinis darbas. Vienodas galių ir atsakomybių pasiskirstymas, geranoriškumas ir savitarpio pagalba, tikslingas veikimas, siekiant konkretaus rezultato.
3. Atsakingumas. Idėjų ieškojimas, iniciatyvos rodymas, užduočių atlikimas pagal savo gebėjimus, pradėto darbo užbaigimas.
4. Novatoriškumas. Naujų idėjų kūrimas, naujų partnerystės tinklų formavimas, kooperacijos, veiklos ir verslo įvairovės skatinimas, naujos produkcijos gamybos, turizmo ir kitų paslaugų rėmimas.
5. Ūkinės veiklos skatinimas. Kaimo vietovių gyventojų ir bendruomenių kreipimas ir skatinimas tikslingai bei efektyviai naudoti vietos išteklius ūkinės veiklos įvairovei plėtoti, kaimo gyventojams prieinamoms paslaugoms teikti ir gyventojų užimtumui didinti.
6. Gyvenimo kokybė kaime. Krašto autentiškumo saugojimas, didžiavimosi gimtuoju kraštu ugdymas, gyventojų aktyvinimas, kviečiant gerinti buitinę aplinką, kurti palankias darbo sąlygas, didinti tarpusavio pasitikėjimą, skiriant daugiau dėmesio vaikams ir šeimoms, kad kaimas taptų patrauklesnis įvairaus amžiaus žmonėms, ypač jaunimui.
7. Savanorystė. Laisva valia ir neatlygintinai atliekama veikla, prisidedanti prie kaimo gerovės kėlimo ir verslios bei solidarios bendruomenės kūrimo.
8. Bendruomeniškumas. Rajono bendruomenių ir kitų NVO skatinimas kurti žmonių poreikius tenkinančią, bendromis vertybėmis paremtą draugišką aplinką, kurioje vykėtų socialiniai mainai, būtų teikiama tarpusavio parama, palaikomos gimtojo krašto tradicijos, amatai, didelis dėmesys skiriamas vaikų ir jaunimo ugdymui bei užimtumui.
9. Nuolatinis tobulinimasis. Smalsumas, domėjimasis tuo, kas vyksta, bendravimas, naujų ryšių, galimybių ir kontaktų ieškojimas, veikimas kartu, profesinių įgūdžių ir bendrųjų gebėjimų stiprinimas, įgytų žinių perdavimas kitiems.
10. Solidarumas. Visų narių noras siekti bendrų tikslų ir gerovės kūrimo, saugoti moralines vertybes, įsipareigoti palaikyti bendrystės jausmą.
11. Jaunimo integracija į visuomenę. Jaunimo įtraukimas į bendruomenės gyvenimą, bendros veiklos ir sprendimų priėmimo skatinimas, sąlygų jaunų žmonių tobulėjimui sudarymas, vertingos profesinės patirties perdavimas, dėmesys jaunimo saviraiškai, jauno žmogaus asmenybės formavimuisi ir individualiai profesinei kompetencijai.
12. Viešumas. Visa aktuali informacija yra prieinama ir suprantama visuomenei, užtikrinamas informacijos pateikimas ir platinimas, nuveiktų darbų viešinimas, gerosios patirties sklaida, atvirumas naujiems nariams, pasiūlymams, idėjoms ir kritikai.

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

VVG teritorijos Vizija - 2G žemės ūkio ir 5G bendruomenės kraštas:

2G žemės ūkis – Gamtai ir Gyventojui draugiškas žemės ūkis – tikslusis, tvarus, mažinantis poveikį aplinkai, atsparus klimato kaitai, vietos bendruomenių partneris.

5G Bendruomenė – erdvė, kur kiekvienas žmogus: Girdimas, Gerbiamas, Garantuotas, Gyvinimas (Greitinamas), Globojamas.

5.6. VVG misija

Skatinti vietos iniciatyvas ir permainas kaimo vietovėse, remti novatorišką ūkinę veiklą ir kaimo gyventojams prieinamų paslaugų teikimą, tikslingai ir efektyviai naudoti vietos išteklius ir paramą, vykdyti vietos projektų paraiškų teikėjų mokymą ir konsultavimą, ugdyti projektų vykdytojų kompetenciją, būtiną naujoms veikloms vykdyti, aktyvinti kaimo gyventojus, viešinti veiklą ir gerosios patirties sklaidą, viešąją veiklą grįsti trijų sektorių partnerystės principu.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

1	2	3
	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje
A	BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)	
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę.	Taip
Kompleksinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą.	Taip
B	BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)	
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką.	Taip
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų.	Taip
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius.	Ne
9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms.	Taip
C	Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)	
1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaiį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje.	Ne
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai.	Ne
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje.	Ne
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse.	Ne

* Pilna 9 konkretaus tikslo formuluotė yra tokia: Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, įskaitant aukštos kokybės, saugų ir maistingą maistą, pagamintą tvariu būdu, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms.

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

1	2	3
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:	
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius.	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas.	0
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius.	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius.	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius.	0
B	ES bendrieji produkto rodikliai:	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietos ir bendradarbiavimo projektus).	24
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius.	9
C	Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:	
C.1	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:</i>	0
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims.	0
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams.	0
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims.	0
C.2	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:</i>	0
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai).	0
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	0
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims.	0
D	Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:	
D.1	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijos):</i>	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS).	8
N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso.	8
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	100
D.2	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):</i>	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS).	30
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso.	254
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	12

E	VPS rodikliai (produkto, rezultato):	
PAKR-P.1		0
PAKR-P.2		0
PAKR-P.3		0
PAKR-P.4		0
PAKR-P.5		0
PAKR-P.6		0
PAKR-P.7		0
PAKR-P.8		0
PAKR-P.9		0
PAKR-P.10		0

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius.	0	0	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojančių pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius.	0	0	0	0	0	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojančių BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius.	0	0	0	0	0	0	0
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius.	0	0	0	0	0	0	0

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato):

Netaikoma

Taikoma

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
1 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse.	Priemone siekiama padidinti materialines investicijas, padidinti ekonomiškai aktyvių gyventojų skaičių, sukurti daugiau vietos produktų.		
	Susijusių poreikių skaičius	2			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Įgyvendinti socialiai atsakingus ir pažangius sprendimus gyventojų užimtumui ir verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti. 3 poreikis. Diegti vietos bendruomenes stiprinančias ir sutelktumą skatinančias naujoves.			
	Susijęs poreikis 2				
Susijęs poreikis 3					
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Įmonių materialinės investicijos rajone, tūkst. Eur (Valstybės duomenų agentūra).	40013	2021	40160
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2	VP metu panaudotų technologijų, sukurtų produktų ar veiklų, kurios draugiškos gamtai ir vietos gyventojui pristatymų VVG	0	2023	4

	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	tinklapyje skaičius (VVG informacija).	
2 priemonė	Priemonės pavadinimas	Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse	Priemonė siekiama padidinti materialines investicijas, padidinti ekonomiškai aktyvių gyventojų skaičių, sukurti daugiau vietos produktų.
	Susijusių poreikių skaičius	1	
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Įgyvendinti socialiai atsakingus ir pažangius sprendimus gyventojų užimtumui ir verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti.	
	Susijęs poreikis 2	1 poreikis. Įgyvendinti socialiai atsakingus ir pažangius sprendimus gyventojų užimtumui ir verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti.	
	Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Įmonių materialinės investicijos rajone, tūkst. Eur (VVG informacija).	40013 2021 40160
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3		
3 priemonė	Priemonės pavadinimas	2G ūkių plėtra. Ūkių modernizavimas diegiant skaitmenines ūkininkavimo technologijas.	Padidėjęs skaitmeninių technologijų naudojimas ūkiuose, padidėjusios materialinės investicijos kaimo vietovėse, pagerėję įgūdžiai dirbti su duomenimis grįstais įrenginiais.
	Susijusių poreikių skaičius	2	
	Susijęs poreikis 1	3 poreikis. Diegti vietos bendruomenes stiprinančias ir sutelktumą skatinančias naujoves.	

	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	VP įdiegtų inovacijų skaičius, vnt. (VVG informacija).	0 2023 2
4 priemonė	Priemonės pavadinimas	Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas.	Padidėjęs bendruomeninių paslaugų skaičius, pagerėjęs viešųjų paslaugų prieinamumas vietos gyventojams, padidėjęs gyvenamosios vietos patrauklumas gyventi ir dirbti.
	Susijusių poreikių skaičius	3	
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Įgyvendinti socialiai atsakingus ir pažangius sprendimus gyventojų užimtumui ir verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti.	
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Įmonių materialinės investicijos rajone, tūkst. Eur (VVG informacija).	40013 2021 40073
5 priemonė	Priemonės pavadinimas	Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas.	Padidėjusios investicijos į kaimo vietas, padidėjęs viešųjų paslaugų skaičius arba jų prieinamumas, padidėjęs bendrai įgyvendinamų veiklų skaičius.
	Susijusių poreikių skaičius	2	
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Įgyvendinti socialiai atsakingus ir pažangius sprendimus gyventojų užimtumui ir	

	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti.	
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Įmonių materialinės investicijos rajone, tūkst. Eur (VVG informacija).	40013 2021 40113
6 priemonė	D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą: Susijusių poreikių skaičius	Gerbianči bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas. 3	Padidėjęs vietos renginių skaičius, aktyvesni vietos gyventojai, daugiau naujų pažinčių, daugiau bendrų tikslų išsikėlimų, pvz., kaimo puoselėjimo plano susikūrimas ir jo įgyvendinimas, daugiau edukacinių ir kultūrinių galimybių, daugiau sveikesnį gyvenimo būdą ar fizinių aktyvumą užtikrinančių veiklų.
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	4 poreikis. Puoselėti vietos istorinį, kultūrinį ir socialinį savitumą.	
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Veiklų, kuriose dalyvavo ne mažiau kaip 30 vietos gyventojų, skaičius (VVG informacija).	0 2023 8
7 priemonė	Priemonės pavadinimas Susijusių poreikių skaičius	5G VVG teritorinis bendradarbiavimas. 2	Daugiau žinių dalijimosi veiklų, socialinio kapitalo didinimas, daugiau publikacijų apie vietos plėtros procesus.
	Susijęs poreikis 1	3 poreikis. Diegti vietos bendruomenės stiprinančias ir sutelktumą skatinančias naujoves .	

	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	VP metu įdiegtų inovacijų pristatymas VVG tinklalapyje (VVG informacija).	0 2023 2
8 priemonė	Priemonės pavadinimas	5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse.	Padidėjęs skaičius naujausių skaitmeninių paslaugų, kurios spręstų kaimo gyventojų paslaugų prieinamumo problemas, sudarytų sąlygas lengviau pasiekti mieste esančias galimybes, dirbtinio intelekto paslaugų panaudojimo kaime skaičius ir įvairovės didėjimas.
	Susijusių poreikių skaičius	2	
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	4 poreikis. Puoselėti vietos istorinį, kultūrinį ir socialinį savitumą.	
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Veiklų, kuriose dalyvavo ne mažiau kaip 30 vietos gyventojų, skaičius (VVG informacija).	

9. Apibendrinta informacija apie VPS

Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė VVG teritorijos poreikių skaičius	Taip 4
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	5
VPS priemonių skaičius	8
Pagrindiniai rezultatai:	Planuojama rodiklio reikšmė
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius.	0
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0.00
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas.	0
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasi pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius.	0
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius.	0
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	0.00
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius.	0
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	0.00
Konteksto rodikliai:	Pradinė rodiklio reikšmė
Ūkių skaičius VVG teritorijoje.	939
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje.	14 233

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Priemonės rūšis (iš sąrašo)	Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	Planuojama paramos suma priemonei, Eur
1 priemonė	Parama verslo pradžia kaimo vietovėse.	Ne žemės ūkio verslo pradžia	4	200,000.00
2 priemonė	Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse.	Ne žemės ūkio verslo plėtra	2	200,000.00
3 priemonė	2G ūkių plėtra. Ūkių modernizavimas diegiant skaitmenines ūkininkavimo technologijas.	Ne žemės ūkio verslo plėtra	2	200,000.00
4 priemonė	Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas.	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	3	240,000.00
5 priemonė	Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas.	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	2	120,000.00
6 priemonė	Gerbianči bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas.	Veiklos projektai	8	120,000.00
7 priemonė	5G VVG teritorinis bendradarbiavimas.	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	10,000.00
8 priemonė	5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse.	Veiklos projektai	2	20,000.00
9 priemonė			0	0.00
10 priemonė			0	0.00
11 priemonė			0	0.00
12 priemonė			0	0.00
13 priemonė			0	0.00

14 priemonė			0	0.00
15 priemonė			0	0.00
16 priemonė			0	0.00
17 priemonė			0	0.00
18 priemonė			0	0.00
19 priemonė			0	0.00
20 priemonė			0	0.00
	Visos VPS priemonės, iš viso		24	1,110,000.00
	VVG bendradarbiavimo projektams skirtos priemonės, iš viso		1	10,000.00
	Vietos projektams skirtos priemonės, iš viso		23	1,100,000.00

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)	4 konkretus tikslas (d)	5 konkretus tikslas (e)	6 konkretus tikslas (f)	9 konkretus tikslas (i)	1 konkretus tikslas (a)	2 konkretus tikslas (b)	3 konkretus tikslas (c)	7 konkretus tikslas (g)
1 priemonė	Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse.	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
2 priemonė	Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse.	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
3 priemonė	2G ūkių plėtra. Ūkių modernizavimas diegiant skaitmenines ūkininkavimo technologijas.	3	Ne	Taip	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
4 priemonė	Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas.	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne

5 priemonė	Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas.	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
6 priemonė	Gerbianči bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas.	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
7 priemonė	5G VVG teritorinis bendradarbiavimas.	3	Taip	Ne	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
8 priemonė	5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse.	3	Ne	Taip	Taip	Ne	Ne	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

1	2	3	4	5	6	7
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkinama poreikių	1 poreikis Įgyvendinti socialiai atsakingus ir pažangius sprendimus gyventojų užimtumui ir verslumui skatinti, ūkių konkurencingumui didinti, kaimo junglumui užtikrinti	2 poreikis Gerinti viešųjų paslaugų ir viešosios infrastruktūros prieinamumą gyventojams ir svečiams skatinant socialinę įtrauktį	3 poreikis Diegti vietos bendruomenes stiprinančias ir sutelktumą skatinančias naujoves	4 poreikis Puoselėti vietos istorinį, kultūrinį ir socialinį savitumą
1 priemonė	Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse.	2	Taip	Ne	Taip	Ne
2 priemonė	Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse.	1	Taip	Ne	Ne	Ne

3 priemonė	2G ūkių plėtra. Ūkių modernizavimas diegiant skaitmenines ūkininkavimo technologijas.	2	Taip	Ne	Taip	Ne
4 priemonė	Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas.	3	Taip	Taip	Ne	Taip
5 priemonė	Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas.	2	Ne	Taip	Ne	Taip
6 priemonė	Gerbianči bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas.	3	Ne	Taip	Taip	Taip
7 priemonė	5G VVG teritorinis bendradarbiavimas.	2	Ne	Ne	Taip	Taip
8 priemonė	5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse.	2	Taip	Ne	Taip	Ne

10.4. VPS priemonių aprašymas

	1 priemonė
Priemonės pavadinimas	Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo pradžia
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę.
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip

A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma).	Priemonės tikslas: pritraukti daugiau investicijų į kaimo vietas, didinti vietos gyventojų užimtumą, skatinti kurti verslus. Investicijos bei kuriami produktai (prekės ar paslaugos) skatina vietos gyventojus daugiau domėtis atsiveriančiomis galimybėmis.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Priemone siekiama padidinti materialines investicijas, padidinti ekonomiškai aktyvių gyventojų skaičių, sukurti daugiau vietos produktų.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Per papildomus projektų atrankos balus bus siekiama, kad įsigytos technologijos ar sukurti produktai būtų palankūs aplinkai ir prisidėtų prie klimato kaitos švelninimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus skatinama parengti publikaciją VVG tinklalapyje apie tai, kaip VP investicijos ar veiklos prisideda prie ES BŽŪP 9 konkretaus tikslo įgyvendinimo.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama pagal šią priemonę skiriama: verslo steigimui, visų pirma remiant inovatyvių/pažangių (vietos lygmeniu) technologijų diegimą.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai: 1) Fiziniai asmenys, deklaravę nuolatinę gyvenamąją vietą VVG teritorijoje arba registravę ūkininko ūkį ir valdą VVG teritorijoje; 2) Labai mažos, mažos, vidutinės įmonės, registruotos VVG teritorijoje.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0

Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektu numatoma sukurti ir išlaikyti ne mažiau kaip vieną naują darbo vietą. 2. Verslo steigėjas yra deklaravęs gyvenamąją vietą VVG teritorijoje ne mažiau kaip prieš 2 m. (Jei ši sąlyga nedubliuoja Pareiškėjų tinkamumo sąlygų). 3. Verslas registruotas ir veiklą vykdomas VVG teritorijoje ne anksčiau kaip 12 mėn. iki kvietimo datos.
Projektų atrankos principai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekto veikla prisideda prie paslaugų ir įvairovės VVG teritorijoje didinimo (VPS temos). 2. Projekto veikla tiesiogiai susijusi su efektyvesniu gamtinių išteklių (pvz. atsinaujinančių energijos išteklių ir kt.) panaudojimu arba nekuria šalutinių produktų (pvz. CO2 emisijų ir kt.) bei atliekų (pvz., maisto ir kt.). 3. Naujoviškumas (inovacijos). 4. Darbo vieta sukuriama asmeniui, kurio amžius paraiškos pateikimo metu yra iki 40 m. (imtinai) (arba vyresniam nei 50 metų vietos gyventojui).
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	50 000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	200 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	4
Paaškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Projektų skaičius grindžiamas vietos gyventojų susidomėjimu (per diskusijas, darbo grupės susitikimus, gyventojų ir organizacijų apklausose) bei turima praeitų laikotarpių patirtimi.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nepakankamas biudžetas.

Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Remiantis praeitų laikotarpių praktika, pelno projektuose neaktualu veikti su partneriais.
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektams taikomas atrankos balas.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektams taikomas atrankos balas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PAKR-P.1	Ne
PAKR-P.2	Ne
PAKR-P.3	Ne
PAKR-P.4	Ne
PAKR-P.5	Ne
PAKR-P.6	Ne

PAKR-P.7	Ne
PAKR-P.8	Ne
PAKR-P.9	Ne
PAKR-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801).	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802).	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803).	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804).	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805).	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806).	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807).	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808).	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809).	Ne
	2 priemonė

Priemonės pavadinimas	Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę.
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas: pritraukti daugiau investicijų į kaimo vietoves, didinti vietos gyventojų užimtumą, skatinti plėsti pelningai veikiančius verslus. Investicijos bei kuriami produktai (prekės ar paslaugos) skatina vietos gyventojus daugiau domėtis atsiveriančiomis galimybėmis.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Priemone siekiama padidinti materialines investicijas, padidinti ekonomiškai aktyvių gyventojų skaičių, sukurti daugiau vietos produktų ir paslaugų.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Per papildomus projektų atrankos balus bus siekiama, kad įsigytos technologijos ar sukurti produktai būtų palankūs aplinkai ir prisidėtų prie klimato kaitos švelninimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus skatinama parengti publikaciją VVG tinklalapyje apie tai, kaip VP investicijos ar veiklos prisideda prie ES BŽŪP 9 konkretaus tikslo įgyvendinimo.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama pagal šią priemonę skiriama: verslo plėtrai, visų pirma remiant aukštesnę pridėtinę vertę kuriančių produktų gamybą ir paslaugų teikimą arba inovatyvių/pažangių (vietos lygmeniu) technologijų diegimą.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai: 1) Fiziniai asmenys, deklaruojant nuolatinę gyvenamąją vietą VVG teritorijoje ar registruojant ūkininko ūkį ir valdą VVG teritorijoje; 2) Juridiniai asmenys - labai mažos, mažos, vidutinės įmonės, registruotos ir veikiančios VVG teritorijoje, kurių pagrindinis akcininkas (t.y. turintis daugiau kaip 50% juridinio asmens akcijų, kito juridinio asmens, neturinčio akcininkų (pvz., mažosios bendrijos, kooperatinės bendrovės), atveju – vadovas) yra fizinis asmuo, deklaruojant gyvenamąją vietą VVG teritorijoje.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Projektu numatoma sukurti ir išlaikyti ne mažiau kaip vieną naują darbo vietą. 2. Ne mažiau kaip 2 metus VVG teritorijoje registruotas ir veiklą vykdomantis juridinis asmuo, kurio steigėjas yra deklaruojant gyvenamąją vietą VVG teritorijoje ne mažiau kaip prieš 2 m. iki kvietimo datos.

Projektų atrankos principai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekto veikla prisideda prie paslaugų ir įvairovės VVG teritorijoje didinimo (VPS temos). 2. Projekto veikla tiesiogiai susijusi su efektyvesniu gamtinių išteklių (pvz. atsinaujinančių energijos išteklių ir kt.) panaudojimu arba nekuria šalutinių produktų (pvz. CO2 emisijų ir kt.) bei atliekų (pvz., maisto ir kt.). 3. Naujoviškumas (inovacijos). 4. Darbo vieta sukuriamas asmeniui, kurio amžius paraiškos pateikimo metu yra iki 40 m. (imtinai) (arba vyresniam nei 50 metų vietos gyventojui).
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	100 000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	200 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Projektų skaičius grindžiamas vietos gyventojų susidomėjimu (per diskusijas, darbo grupės susitikimus, gyventojų ir organizacijų apklausoje) bei turima praeitų laikotarpių patirtimi.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nepakankamas biudžetas.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Remiantis praeitų laikotarpių praktika, pelno projektuose neaktualu veikti su partneriais.
Inovacijų principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektams taikomas atrankos balas.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektams taikomas atrankos balas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PAKR-P.1	Ne
PAKR-P.2	Ne
PAKR-P.3	Ne
PAKR-P.4	Ne
PAKR-P.5	Ne
PAKR-P.6	Ne
PAKR-P.7	Ne
PAKR-P.8	Ne
PAKR-P.9	Ne
PAKR-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip

Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	3 priemonė
Priemonės pavadinimas	2G ūkių plėtra. Ūkių modernizavimas diegiant skaitmenines ūkininkavimo technologijas.
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3

Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą.
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas: skatinti plėtoti duomenimis grįstus ūkininkų ūkius, kurie būtų labiau konkurencingi, geriau valdytų poveikį gamtinei aplinkai bei būtų draugiškesni vietos bendruomenei.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Padidėjęs skaitmeninių technologijų naudojimas ūkiuose, padidėjusios materialinės investicijos kaimo vietovėse, pagerėję įgūdžiai dirbti su duomenimis grįstais įrenginiais.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus siekiama projekto paraiškoje pagrįsti, kaip diegiama technologija prisideda prie klimato kaitos švelninimo ar kaip kitaip prisideda prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus skatinama parengti publikaciją VVG tinklalapyje apie tai, kaip VP investicijos ar veiklos prisideda prie ES BŽŪP 9 konkretaus tikslo įgyvendinimo.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	

Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama pagal šią priemonę skiriama: pažangiems sprendimams ūkininkų ūkiuose diegti, pasitelkiant skaitmenines technologijas ir taikant aplinkai draugiškus sprendimus.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Ūkininkai įregistravę ūkininko ūkį ir valdą VVG teritorijoje.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Projektu numatoma sukurti ir išlaikyti ne mažiau kaip vieną naują darbo vietą. 2. Ne mažiau kaip 2 metus įregistravę ūkininko ūkį ir valdą VVG teritorijoje.
Projektų atrankos principai	1. Naujoviškumas (inovacijos). 2. Darbo vieta sukuriama asmeniui, kurio amžius paraiškos pateikimo metu yra iki 40 m. (imtinai) (arba vyresniam nei 50 metų vietos gyventojui).
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	100 000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	200 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Projektų skaičius grindžiamas vietos gyventojų susidomėjimu (per diskusijas, darbo grupės susitikimus, gyventojų ir organizacijų apklausoje) bei turima praeitų laikotarpių patirtimi.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nepakankamas biudžetas.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektams taikomas atrankos balas.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	2
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektams taikomas atrankos balas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PAKR-P.1	Ne
PAKR-P.2	Ne
PAKR-P.3	Ne

PAKR-P.4	Ne
PAKR-P.5	Ne
PAKR-P.6	Ne
PAKR-P.7	Ne
PAKR-P.8	Ne
PAKR-P.9	Ne
PAKR-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne

	4 priemonė
Priemonės pavadinimas	Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas
Priemonės rūšis	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas: užtikrinti kaimo gyventojams sunkiau prieinamas viešąsias paslaugas, pagerinti jų prieinamumą, rasti alternatyvius viešųjų paslaugų teikimo būdus. Taip pat siekiama didesnio vietos bendruomenės atsparumo socialinėms ar ekonominėms krizėms.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Padidėjęs bendruomeninių paslaugų skaičius, pagerėjęs viešųjų paslaugų prieinamumas vietos gyventojams, padidėjęs gyvenamosios vietos patrauklumas gyventi ir dirbti.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Per papildomus projektų atrankos balus bus siekiama, kad įsigytos technologijos ar sukurti produktai būtų palankūs aplinkai ir prisidėtų prie klimato kaitos švelninimo.

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus skatinama parengti publikaciją VVG tinklalapyje apie tai, kaip VP investicijos ar veiklos prisideda prie ES BŽŪP 9 konkretaus tikslo įgyvendinimo.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama pagal šią priemonę skiriama: kaimo gyventojams būtinoms, nebrangioms, kokybiškoms paslaugoms kurti ir plėsti bei vietos produktams gaminti, pirmenybę teikiant turizmą skatinančioms paslaugoms kurti ir plėsti. Priemonė nekuria darbo vietų, kuriamos arba plėtojamos paslaugos.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	<p>Pareiškėjai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bendruomeninės organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą; 2. Nevyriausybinių organizacijų, asociacijų, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą, atitinkančios nustatytą nevyriausybinių organizacijos sąvoką; <p>Partneriai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bendruomeninės organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą; 2. Nevyriausybinių organizacijų, asociacijų, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą, atitinkančios nustatytą nevyriausybinių organizacijos sąvoką; 3. Savivaldybių administracijos, jų įstaigos ar įmonės teikiančios viešąsias paslaugas, kitos biudžetinės įstaigos; 4. Privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės reikalavimus; 5. Fiziniai asmenys, įregistravę ūkininko ūkį ir valdą; 6. Valstybės institucijos, įstaigos.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0

Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pareiškėjas turi vykdyti veiklą ne trumpiau kaip 2 metus. 2. Jeigu kuriama darbo vieta, ji turi būti skirta kaimo gyventojui, deklaruojamą gyvenamąją vietą VVG teritorijoje ne mažiau kaip prieš 12 mėn. iki kvietimo datos.
Projektų atrankos principai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projekto veikla prisideda prie paslaugų ir įvairovės VVG teritorijoje didinimo (VPS temos). 2. Projekto veikla tiesiogiai susijusi su efektyvesniu gamtinių išteklių (pvz. atsinaujinančių energijos išteklių ir kt.) panaudojimu arba nekuria šalutinių produktų (pvz. CO2 emisijų ir kt.) bei atliekų (pvz., maisto ir kt.). 3. Naujoviškumas (inovacijos). 4. Įtrauktų savanorių skaičius. 5. Įtrauktas jaunų žmonių skaičius.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	3
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	80 000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	240 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	3
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Projektų skaičius grindžiamas vietos gyventojų susidomėjimu (per diskusijas, darbo grupės susitikimus, gyventojų ir organizacijų apklausoje) bei turima praeitų laikotarpių patirtimi.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nepakankamas biudžetas.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, privalomai

Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektams taikomas atrankos balas.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	2
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektams taikomas atrankos balas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PAKR-P.1	Ne
PAKR-P.2	Ne
PAKR-P.3	Ne
PAKR-P.4	Ne
PAKR-P.5	Ne
PAKR-P.6	Ne
PAKR-P.7	Ne
PAKR-P.8	Ne
PAKR-P.9	Ne
PAKR-P.10	Ne

F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	5 priemonė
Priemonės pavadinimas	Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas.
Priemonės rūšis	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2

BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas: kurti viešąsias erdves patrauklesnes gyventi, dirbti, pramogauti, kultūriniais renginiais organizuoti. Taip pat priemone siekiama glaudesnio bendradarbiavimo tarp vietos valdžios ir vietos gyventojų.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Padidėjusios investicijos į kaimo vietoves, padidėjęs viešųjų paslaugų skaičius arba jų prieinamumas, padidėjęs bendrai įgyvendinamų veiklų skaičius.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Paraiškoje turi būti pagrįsta, kaip projekto veiklos ir rezultatai prisidės prie klimato kaitos švelninimo ar prisitaikymo prie jo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus skatinama parengti publikaciją VVG tinklalapyje apie tai, kaip VP investicijos ar veiklos prisideda prie ES BŽŪP 9 konkretaus tikslo įgyvendinimo.

B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama pagal šią priemonę skiriama: viešojo naudojimo infrastruktūros, susijusios su laisvalaikio, poilsio, sporto ir kultūrine veikla kaime, objektų, kuriuose teikiamos paslaugos (prekyviečių, aikščių ir kitų objektų) kūrimu, atnaujinimu, tvarkymu, viešųjų pastatų, statinių gerinimu, aplinkos tvarkymu.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai: 1. Savivaldybių administracijos, jų įstaigos ar įmonės teikiančios viešąsias paslaugas, kitos biudžetinės įstaigos; Partneriai: 1. Bendruomeninės organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą; 2. Nevyriausybinių organizacijų, asociacijų, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą, atitinkančios nustatytą nevyriausybinių organizacijos sąvoką; 3. Valstybės institucijos, kitos biudžetinės įstaigos.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Projekto veikla prisideda prie paslaugų ir įvairovės VVG teritorijoje didinimo (VPS temos). 2. Projekto veikla tiesiogiai susijusi su efektyvesniu gamtinių išteklių (pvz. atsinaujinančių energijos išteklių ir kt.) panaudojimu arba nekuria šalutinių produktų (pvz. CO2 emisijų ir kt.) bei atliekų (pvz., maisto ir kt.). 3. Projektas vykdomas su partneriu (-iais).
Projektų atrankos principai	1. Didesnis projekto naudos gavėjų skaičius. 2. Naujoviškumas (inovacijos). 3. Prisidedama prie krašto turizmo potencialo stiprinimo.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietoj projektui, Eur	60 000

Paramos lyginamoji dalis, proc.	40 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	120 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Projektų skaičius grindžiamas vietos gyventojų susidomėjimu (per diskusijas, darbo grupės susitikimus, gyventojų ir organizacijų apklausose) bei turima praeitų laikotarpių patirtimi.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nepakankamas biudžetas.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektams taikomas atrankos balas.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	1
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	

R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PAKR-P.1	Ne
PAKR-P.2	Ne
PAKR-P.3	Ne
PAKR-P.4	Ne
PAKR-P.5	Ne
PAKR-P.6	Ne
PAKR-P.7	Ne
PAKR-P.8	Ne
PAKR-P.9	Ne
PAKR-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip

Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	6 priemonė
Priemonės pavadinimas	Gerbianti bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	3
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas: skatinti pagarbą kiekvienam žmogui, kuris gyvena šalia, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus ar (ne)turtinės padėties. Siekiama, kad organizuojamos veiklos sudarytų galimybes tarpusavyje bendrauti skirtingus poreikius ir suvokimą turintiems asmenims, ieškoti bendrų tikslų, o juos radus, bendrai jų siekti. Taip pat siekiama, kad veiklos būtų inovatyvios, prasmingos bei įsimintinos.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Padidėjęs vietos renginių skaičius, aktyvesni vietos gyventojai, daugiau naujų pažinčių, daugiau bendrų tikslų išsikėlimų, pvz., kaimo puoselėjimo plano susikūrimas ir jo įgyvendinimas, daugiau edukacinių ir kultūrinių galimybių, daugiau sveikesnį gyvenimo būdą ar fizinį aktyvumą užtikrinančių veiklų.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Paraiškoje turi būti pagrįsta, kaip projekto veiklos ir rezultatai prisidės prie klimato kaitos švelninimo ar prisitaikymo prie jo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus skatinama parengti publikaciją VVG tinklalapyje apie tai, kaip VP veiklos prisideda prie ES BŽŪP 9 konkretaus tikslo įgyvendinimo.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama pagal šią priemonę skiriama: įvairiems renginiams, tradicinėms šventėms organizuoti, kultūros, meno ir sporto kolektyvų veiklai, bendradarbiavimui skatinti, stovykloms, mugėms, parodoms, edukacinėms programoms, patirties vizitams bei kitoms veikloms organizuoti ir vykdyti, verslumo įgūdžiams įgyti, jaunimo, socialiai pažeidžiamų grupių įtraukčiai užtikrinti, bendruomeniškumui skatinti.

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai: 1. Bendruomeninės organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą; 2. Nevyriausybines organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą, atitinkančios nustatytą nevyriausybines organizacijos sąvoką. Partneriai: 1. Bendruomeninės organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą; 2. Nevyriausybines organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą, atitinkančios nustatytą nevyriausybines organizacijos sąvoką; 3. Savivaldybių administracijos, jų įstaigos ar įmonės teikiančios viešąsias paslaugas, kitos biudžetinės įstaigos; 4. Privatūs juridiniai asmenys, atitinkantys labai mažos arba mažos įmonės reikalavimus; 5. Fiziniai asmenys, įregistravę ūkininko ūkį ir valdą.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Projekto veikla prisideda prie paslaugų įvairovės VVG teritorijoje populiarinimo (VPS temos). 2. Projekto veikla tiesiogiai susijusi su efektyvesniu gamtinių išteklių (pvz. atsinaujinančių energijos išteklių ir kt.) panaudojimu arba nekuria šalutinių produktų (pvz. CO2 emisijų ir kt.) bei atliekų (pvz., maisto ir kt.). 3. Projekto veikla sudaro prielaidas bendrauti dviejų ar daugiau socialinių grupių (rekomenduojama, socialiai pažeidžiamų) atstovams.
Projektų atrankos principai	1. Didesnis projekto naudos gavėjų skaičius. 2. Įtraukiamos sveikatinimo veiklos. 3. Projekto veikloje įtraukiama daugiau VVG seniūnijų. 4. Projekto veikloje įtrauktų savanorių skaičius. 5. Projekto veikloje įtrauktų jaunimo (iki 29 m.) ar vyresnio amžiaus (65 metų ir daugiau) gyventojų.

Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	15 000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	120 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	8
Paaškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Projektų skaičius grindžiamas vietos gyventojų susidomėjimu (per diskusijas, darbo grupės susitikimus, gyventojų ir organizacijų apklausoje) bei turima praeitų laikotarpių patirtimi.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Bus organizuojami du ar daugiau kvietimų, per kuriuos bus skatinamos to seniūnijos, kurios dar nebus vykdžiusios vietos projekto pagal priemonę.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.

Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Projektams taikomas atrankos balas.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PAKR-P.1	Ne
PAKR-P.2	Ne
PAKR-P.3	Ne
PAKR-P.4	Ne
PAKR-P.5	Ne
PAKR-P.6	Ne
PAKR-P.7	Ne
PAKR-P.8	Ne
PAKR-P.9	Ne
PAKR-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne

Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	7 priemonė
Priemonės pavadinimas	5G VVG teritorinis bendradarbiavimas.
Priemonės rūšis	Teritorinis VVG bendradarbiavimas.
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne

Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Siekama, kad bendradarbiaudama VVG įgytų praktiškų žinių, kurias pritaikius vietos bendruomenėse, būtų kuriama daugiau pridėtinės vertės tiek ekonomine, tiek socialine prasme.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Daugiau žinių dalijimosi veiklų, socialinio kapitalo didinimas, daugiau publikacijų apie vietos plėtros procesus.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Paraiškoje turi būti pagrįsta, kaip projekto veiklos ir rezultatai prisidės prie klimato kaitos švelninimo ar prisitaikymo prie jo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus skatinama parengti publikaciją VVG tinklalapyje apie tai, kaip projektas veiklos prisideda prie ES BŽŪP 9 konkretaus tikslo įgyvendinimo.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Bendradarbiavimo veiklos
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pakruojis, Kelmė, Radviliškis.
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	---
Projektų atrankos principai	---
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	10 000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	95 proc.

Planuojama paramos suma priemonei, Eur	10 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Projektų skaičius grindžiamas turima praeitų laikotarpių patirtimi.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Neaktualu.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne

R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PAKR-P.1	Ne
PAKR-P.2	Ne
PAKR-P.3	Ne
PAKR-P.4	Ne
PAKR-P.5	Ne
PAKR-P.6	Ne
PAKR-P.7	Ne
PAKR-P.8	Ne
PAKR-P.9	Ne
PAKR-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne

Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	8 priemonė
Priemonės pavadinimas	5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse.
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	2
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	3
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Taip
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas: skatinti gyventojus labiau domėtis atsirandančiomis skaitmeninėmis galimybėmis, ieškoti būdų, kaip jas pritaikyti praktiškai, plačiau atrasti naujas galimybes tobulėti. Taip pat siekiama, kad elektroninės paslaugos būtų labiau prieinamos vyresnio amžiaus vietos gyventojams, taip pagerinant jų gyvenimo kokybę.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Padidėjęs skaičius naujausių skaitmeninių paslaugų, kurios spręstų kaimo gyventojų paslaugų prieinamumo problemas, sudarytų sąlygas lengviau pasiekti mieste esančias galimybes, dirbtinio intelekto paslaugų panaudojimo kaime skaičiaus ir įvairovės didėjimas.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Paraiškoje turi būti pagrįsta, kaip projekto veiklos ir rezultatai prisidės prie klimato kaitos švelninimo ar prisitaikymo prie jo.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Bus skatinama parengti publikaciją VVG tinklalapyje apie tai, kaip VP veiklos prisideda prie ES BŽŪP 9 konkretaus tikslo įgyvendinimo.
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama pagal šią priemonę skiriama: kaimo gyventojams aktyvinti ir gebėjimams ugdyti, skatinti juos naudotis elektroninėmis paslaugomis, motyvuoti potencialius vietos projektų pareiškėjus taikyti naujausias technologijas ir pasirengti patiems plėtoti skaitmenines paslaugas.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Pareiškėjai: 1. Bendruomeninės organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą; 2. Nevyriausybinių organizacijų, asociacijų, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, atitinkančios nustatytą nevyriausybinių organizacijos sąvoką. Partneriai: 1. Bendruomeninės organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą;

	<p>2. Nevyriausybines organizacijos, asociacijos, įsteigtos pagal Lietuvos Respublikos asociacijos įstatymą, atitinkančios nustatytą nevyriausybines organizacijos sąvoką;</p> <p>3. Savivaldybių administracijos, jų įstaigos ar įmonės teikiančios viešąsias paslaugas, kitos biudžetinės įstaigos.</p>
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	<p>1. Projekto veikla populiarina elektroninę paslaugą, aktualią VVG teritorijos gyventojams (VPS temos).</p> <p>2. Projekto veikla tiesiogiai susijusi su efektyvesniu gamtinių išteklių (pvz. atsinaujinančių energijos išteklių ir kt.) panaudojimu arba nekuria šalutinių produktų (pvz. CO2 emisijų ir kt.) bei atliekų (pvz., maisto ir kt.).</p>
Projektų atrankos principai	<p>1. Elektronine paslauga naudojasi gyventojai, kuriems 65 metai ir daugiau.</p> <p>2. Elektroninė paslauga didina medicinos, savišvietos ir kultūros paslaugų prieinamumą.</p> <p>3. Elektroninė paslauga naudoja dirbtinį intelektą.</p>
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	10 028,80
Paramos lyginamoji dalis, proc.	90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	20 057,60
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Projektų skaičius grindžiamas vietos gyventojų susidomėjimu (per diskusijas, darbo grupės susitikimus, gyventojų ir organizacijų apklausose) bei turima praeitų laikotarpių patirtimi.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Bus organizuojami du ar daugiau kvietimų, per kuriuos bus skatinamos to seniūnijos, kurios dar nebus vykdžiusios vietos projekto pagal priemonę.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, privalomai
Pasirinkimo pagrindimas	Projektams taikomas atrankos balas.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	2
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
PAKR-P.1	Ne
PAKR-P.2	Ne

PAKR-P.3	Ne
PAKR-P.4	Ne
PAKR-P.5	Ne
PAKR-P.6	Ne
PAKR-P.7	Ne
PAKR-P.8	Ne
PAKR-P.9	Ne
PAKR-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Taip
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip

Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
--	----

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

VPS priemonės numeris	VPS priemonė	2024 m.				2025 m.			
		I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Parama verslo pradžiai kaimo vietovėse	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00
2 priemonė	Parama verslo plėtrai kaimo vietovėse	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00
3 priemonė	2G ūkių plėtra. Ūkių modernizavimas diegiant skaitmenines ūkininkavimo technologijas	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00
4 priemonė	Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00
5 priemonė	Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6 priemonė	Gerbianči bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00
7 priemonė	5G VVG teritorinis bendradarbiavimas	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8 priemonė	5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00

3 priemonė	2G ūkių plėtra. Ūkių modernizavimas diegiant skaitmenines ūkininkavimo technologijas	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
4 priemonė	Girdinti bendruomenė. Bendruomeninių paslaugų kūrimas, plėtojimas, prieinamumo didinimas	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
5 priemonė	Globojanti bendruomenė. Viešosios infrastruktūros įrengimas, sąlygų naudotis paslaugomis gerinimas.	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6 priemonė	Gerbianči bendruomenė. Kultūrinės, sveikatinimo, socialinės veiklos ir bendruomeniškumo skatinimas	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
7 priemonė	5G VVG teritorinis bendradarbiavimas	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
8 priemonė	5G Bendruomenės garantavimas. Skaitmeninių paslaugų populiarinimas kaimo vietovėse	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
	Iš viso	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

Pastaba: Faktinis kvietimų skaičius konkrečiais metais gali nesutapti su lentelėje nurodytu. Konkrečių metų kvietimai suplanuojami rengiant metinį kvietimų grafiką, kuris skelbiamas VVG svetainėje.

12.VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

1	2	3	4	5	6	7
Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	1	200 000,00	18,2	100
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	2	400 000,00	36,4	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	0	0,00	0,0	

Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinį ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	2	360 000,00	32,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	2	140 057,60	12,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	10 000,00	3,6	100
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0	260 014,40	94,6	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0	5 000,00	1,8	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 100 057,60	80,0	100
VPS administravimo išlaidos, iš viso				275 014,40	20,0	
Iš viso				1 375 072,00	100	100

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

1	2	3	4	5	6	7	8
Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 100 057,60	6,00	7,00	6,00	5,00	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	265 014,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso	1 375 072,00	6,00	7,00	6,00	5,00	0,00	0,00
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų skaičių, apibendrinti lentelėje.

1	2
VPS priemonių skaičius, iš viso	8
Subregioninės vietovės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias siekiama, kad finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas, skaičius.	2
Partnerystės principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI vykdomi su partneriais, skaičius.	4
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI vykdomi su partneriais, skaičius.	2
Inovacijų principas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai turi būti PRIVALOMAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius.	2
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai gali būti PASIRINKTINAI skirti inovacijoms vietos lygiu diegti, skaičius.	4
Planuojama paremti projektų, iš viso (rodiklis L700).	6
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710).	2
Projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti, dalis, proc.	25
Lyčių lygybei ir nediskriminavimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui, skaičius.	0
Jaunimas:	
VPS priemonių, pagal kurias finansuojami projektai, skirti jaunimui, skaičius.	1

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS rengimo metu VVG subregioninės vietovės principą laikė svarbiausiu, nes tik jo pagalba galima užtikrinti ilgalaikę krašto plėtrą. VVG rengdama naują VPS, siekė nustatyti VVG teritorijos plėtros problemas, identifikuoti galimus jų sprendimus, apibrėžti vietos plėtros kryptis ir ilgalaikę vietovės viziją. Buvo siekiama įgyvendinti priemones, kurios leido analizuoti krašto plėtrą kaip visumą, nustatant svarbiausias vietos plėtros problemas ir galimus jų sprendimus.

Siekiant tinkamai įgyvendinant subregioninės vietovės principą, VVG atliko išsamią Pakruojo rajono kaimo vietovių analizę, kuri atskleidė turimus teritorijos išteklius ir gyventojų pasitenkinimą savo gyvenamąja vietove. Tuo tikslu, rengiant VPS nuolat buvo palaikomas dialogas su Pakruojo rajono kaimo vietovių vietos bendruomenėmis, atskleidžiant VVG teritorijoje gyvenančių žmonių bendrus interesus, socialinius ir ekonominius ryšius, bendrą paveldą, tapatybę ir bendros veiklos gerą patirtį. VVG teritorijos duomenys, jos išskirtinumas, identitetas, ištekliai ir kitos ypatybės, taip pat vietos gyventojų poreikiai pateikti VPS analizės dalyse.

Visų VVG organizuotų susitikimų su visuomenės, nevyriausybinių organizacijų, vietos savivaldos ir verslo atstovais metu, dėmesio centre buvo esminis klausimas – kaip įgyvendinti naujoves, sustiprinti krašto konkurencingumą ir efektyviai spręsti krašto socialinės sanglaudos problemas, apimant visų suinteresuotų grupių interesus ir atsižvelgiant į jų lūkesčius. Diskusijos su vietos gyventojais padėjo geriau nustatyti VVG atstovaujamos teritorijos tapatybę ir identifikuoti bendrus krašto plėtros siekius ir galimybes juos nukreipti į socialinės atskirties mažinimą. Dialogas leido ne tik detaliam aptarti krašto problemas, bet ir išvelgti naujas plėtros galimybes.

Siekiant užtikrinti šio principo laikymąsi, vyko internetinė VVG teritorijos gyventojų ir organizacijų poreikių apklausa. Apklausos dalyvių paprašyta pasidalinti nuomone apie gyvenimą VVG teritorijoje – kuo jie labiausiai didžiuojasi čia gyvendami, su kokiais iššūkiais tenka susidurti, kokių turi lūkesčių ir pasiūlymų VVG teritorijos augimui ir plėtrai. Gyventojų ir organizacijų nuomonė reikšmingai prisidės prie rezultatyvaus gyvenimo sąlygų pagerinimo ir kryptingos teritorijos plėtros.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VPS sprendimų įgyvendinimas grindžiamas VVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimu. Įgyvendinant VPS bus nuosekliai laikomasi subregioninio teritorinio principo. VVG apjungs visus kaimo plėtros dalyvius – pilietinės visuomenės, nevyriausybinių organizacijų, verslo, savivaldos atstovus – ekonominių, socialinių VVG teritorijos problemų sprendimui ir bendrai veiklai, siekiant kurti teigiamus pokyčius VVG teritorijoje. Pasirinkti VPS prioritetai ir priemonės užtikrins bendradarbiavimą ir socialinę partnerystę, siekiant kuo geriau panaudoti turimus krašto išteklius ir juos nukreipti efektyviai VVG teritorijos plėtrai.

Kiekvienoje bendruomenėje bus organizuojami įvairūs mokymai, seminarai vietos bendruomenėms, kitoms nevyriausybiniams organizacijoms, pavieniams gyventojams, ūkininkams ir vietos verslininkams, kurių metu daugiausiai dėmesio bus skiriama skirtingų sektorių bendradarbiavimui ir tarpusavio dialogui. Tikimasi, kad diskusijos ir dalijimasis patirtimi sudarys palankią terpę vystyti naujus projektus ir generuoti reikšmingas idėjas.

VVG viešins savo veiklą ir informaciją apie VPS įgyvendinimą interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose, plati informacijos skaida sudarys sąlygas užtikrinti informacijos apie vietos plėtros strategiją prieinamumą ir galimybes visiems galimiems kaimo plėtros dalyviams prisidėti įgyvendinant vietos plėtros strategijos tikslus.

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant VPS ir siekiant apjungti visus gyventojus bendram tikslui bei veiklai svarbus dėmesys skirtas principui „iš apačios į viršų“. Įgyvendinant šį principą visuose VPS rengimo etapuose dalyvavo pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai. Ryšių mezgimas planuojant vietos plėtrą VPS rengimo metu buvo pagrindinė priemonė, kuri stiprino socialinę partnerystę. VVG nuolat kvietė į susitikimus skirtingų sektorių atstovus. VPS rengimo metu buvo ieškoma bendrų ir visoms šalims tinkamų vietos plėtros sprendimų, suteikiant galimybę vietos organizacijoms ir gyventojams dalyvauti formuojant ir įgyvendinant vietos politiką ir generuojant idėjas.

Atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG, vietos bendruomenė buvo įtraukta organizuojant viešus susitikimus ir darbo grupes. Taip pat vietos bendruomenė įtraukta vykdant vietos gyventojų ir organizacijų atstovų apklausą.

Remiantis seniūnijose vykusių renginių bei atliktos gyventojų poreikių analizės rezultatais parinkti VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys, atitinkančios VVG teritorijos visuomenės poreikius ir lūkesčius. Taip pat seniūnijų, savivaldybės administracijų atstovai teikė statistinius duomenis, reikalingus atliekant VVG teritorijos situacijos analizę. Susitikimų, apklausų, statistinė medžiaga ir duomenys buvo panaudoti rengiant naują VPS.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG nuosekliai įgyvendins priemones, užtikrinsiančias, kad VPS įgyvendinimo procesas būtų skaidrus ir prie jo prisidėtų kuo didesnė dalis vietos gyventojų, įmonių ir organizacijų. Rengiant kvietimų teikti vietos projektus dokumentaciją apie tai iš anksto bus skelbiama interneto svetainėje ir feisbuko paskyroje, taip pat VVG nariai skleis informaciją turimais kanalais ir kontaktais. Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas bus skelbiami ne tik VVG, NMA interneto svetainėje, vietos spaudoje ir kituose komunikacijos kanaluose, siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie galimybes vietos organizacijoms ir kaimo gyventojams pasinaudoti VPS parama.

VPS įgyvendinimo rezultatai, informacija apie surinktus vietos projektus ir atskirų vertinimo etapų rezultatus bus skelbiama interneto svetainėje ir feisbuko paskyroje, vietos spaudoje ir susitikimų su vietos gyventojais metu. Taip pat ketinama atlikti vietos gyventojų apklausas, kurių metu suinteresuoti asmenys galės išsakyti, kiek naudingi teritorijai įgyvendinami projektai ir koks jų tikrasis poveikis.

Siekiant aktyvinti visuomenės narių bendravimą VPS įgyvendinimo laikotarpiu, VVG organizuos susitikimus su Lietuvos ir užsienio VVG partneriais, dalyvaus teritorinių ir tarptautinių projektų įgyvendinime.

Įgyvendinant VPS bus organizuojami VVG valdybos, kurioje yra proporcingas socialinių partnerių atstovavimas, posėdžiai. Posėdžių metu bus aptariama VPS įgyvendinimo eiga, sprendžiami iškilę probleminiai klausimai. VVG interneto svetainėje www.pakruojovvg.lt patalpinta informacija apie galimybę įvairiems socialiniams partneriams tapti VVG nariais ir dalyvauti VVG veikloje.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Kuriant efektyvią VPS, galinčią turėti reikšmingą įtaką sprendžiant VVG teritorijos iššūkius ir sudarančią sąlygą kryptingai teritorijos plėtrai, VVG į strategijos rengimą siekė įtraukti atstovus iš įvairių sektorių. Tam prielaidas sudarė pati VVG sudėtis, kurioje proporcingai atstovaujami pagrindiniai vietos plėtrą įtakojantys sektoriai: verslo, vietos valdžios, NVO ir kaimo bendruomenių bei kitų socialinių, ekonominių partnerių. Rengiant VPS inicijuotas idėjų generavimas ir diskusijos tarp visų interesų grupių, taip aktyvinant visuomenę ir siekiant priimti ilgalaikį teigiamą pokytį kuriančius sprendimus vietos lygiu.

Siekiant užtikrinti partnerystės principo laikymąsi, rengiant VPS, aprašant priemones, išskiriant poreikius, veiklos sritis, sudarant finansinį planą, reguliariai organizuoti susitikimai su VVG valdyba.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Siekdama geriausių rezultatų, VVG stiprins bendradarbiavimą tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios. VPS įgyvendinimo metu, t. y. ne rečiau kaip kas 3 metus keisis mažiausiai 1/3 VVG kolegialaus valdymo organo narių, tačiau ne mažiau kaip po vieną atstovą iš kiekvienos interesų grupės, taip užtikrinant atvirą ir nediskriminuojančią VVG veiklą. Taip pat planuojama imtis priemonių, kurios padėtų VVG nariams ugdyti kompetencijas ir visapusiškai tobulėti.

Planuojama organizuoti susitikimus su potencialiais projektų teikėjais ir vykdytojais, vietos verslininkais, ūkininkais, jaunimo atstovais. Susitikimų metu bus ieškoma bendrų plėtos kryptių ir galimybių pasinaudoti jau turimais ištekliais, infrastruktūra, aptariamoms projektų ir veiklų idėjomis. VVG interneto svetainėje ir socialiniuose tinkluose bus patalpinta informacija apie galimybę prisijungti prie VVG komandos, kadangi VVG yra atvira organizacija naujiems aktyviems nariams.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant VPS, bendradarbiauta su socialiniais partneriais ir įvairiomis VVG teritorijoje veikiančiomis organizacijomis. Taip pat vykdyti įvairūs bendradarbiavimo projektai, susitikimai, kurių metu dalintasi patirtimi ir žiniomis. Efektyvus bendradarbiavimas suteikia galimybę išspręsti sudėtingas kompleksiškas problemas ir atveria platesnes veiklos galimybes.

VVG sujungia bendram tikslui esamus valstybinio, privačiojo, pilietinio ir savanoriško sektorių žmogiškuosius ir finansinius išteklius, suburia vietinius subjektus. VVG organizuojamos konsultacijos bei diskusijos padės palengvinti derybas dėl sprendimų.

VVG bendradarbiauja su visomis vietos veiklos grupėmis, dalyvauja VVG tinkle ir apskrities VVG veikloje.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Pakruojo VVG planuoja ir ateityje, per vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpį, bendradarbiauti su VVG teritorijoje veikiančiomis bendruomeninėmis, verslo, savivaldos ir kitomis organizacijomis, vystyti partnerių tinklą ir pasitikėjimu bei atviru bendradarbiavimu pagrįstus ryšius. Pakruojo VVG ketina inicijuoti bendradarbiavimo ryšių užmezgimą ir bendrų projektų įgyvendinimą su aplinkinių rajonų vietos veiklos grupėmis ir pasidalijimo gerąja patirtimi galimybes.

Bus siekiama su gyventojais dalintis informacija ir užtikrinti grįžtamąjį ryšį vykdant VVG veiklos komunikaciją interneto svetainėje, socialiniuose tinkluose, partnerių komunikacijos kanaluose, žiniasklaidoje ir kt.

13.5. Inovacijų principas

VVG rengdama VPS vadovavosi principu, kad socialinės partnerystės užtikrinimas reiškia sinergiją ir neišvengiamas naujoves. VVG susitikimuose su vietos gyventojais nuolat kalbėjo apie būtinybę diegti vystymo naujoves, kaip vienintelę alternatyvą siekiant šiuolaikiško efektyvaus augimo ir krašto konkurencingumo didinimo. Su šia idėja sutinka susitikimuose dalyvavę vietos gyventojai ir verslo bei valdžios atstovai, tad šis sutarimas užtikrina VVG teritorijos vystymą inovacijų srityje. VVG naujuoju laikotarpiu galimybes spręsti vietos plėtros problemas sieja ne tiek su atskirų naujų socialinių, ekonominių, aplinkosauginių ar technologinių sprendinių parengimu, kiek su VPS naujomis strateginėmis kryptimis ir valdymo inovacijomis.

Rengiant vietos plėtros strategiją Pakruojo VVG aktyviai naudojo šiuolaikinėmis technologijomis paremtas bendravimo formas: per informacines priemones buvo derinami VPS rengimo procesai, dažnai rengti nuotoliniai susitikimai įvairiose tam skirtose platformose, tokiose kaip Microsoft Teams ir kt., su interesantais aktyviai bendrauta feisbuko paskyroje, gyventojų ir organizacijų apklausos vykdytos interneto svetainėje apklausos.lt, dokumentais dailintasi internetinėje erdvėje, pvz. Google Docs platformoje, visa informacija apie VPS vykdymo eigą aktyviai skelbiama VVG interneto svetainėje ir feisbuko paskyroje.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG nuolat dalyvaudama įvairiuose susitikimuose, renginiuose akcentuoja būtinybę diegti naujoves. Rengiant kvietimo dokumentaciją, bus numatomi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie padėtų atrinkti geriausius, novatoriškus vietos projektus. Konsultuojant potencialius vietos projektų pareiškėjus VVG darbuotojai informuos, jog pirmenybė yra teikiama novatoriškiems vietos projektams. Vietos projektų įgyvendinimo geroji patirtis viešinama ir novatoriški projektai bus pristatomi kaip pavyzdiniai projektai.

VPS įgyvendinimo geroji patirtis bus viešinama ir novatoriški projektai bus pristatomi kaip pavyzdiniai, prieš kiekvieną kvietimą teikti vietos projektų paraiškas bus papildomai informuojama, jog pirmiausiai yra laukiami novatoriški vietos projektai.

Taip pat planuojama organizuoti bendrus mokymus, užsiėmimus su Pakruojo rajone veikiančiu verslu, bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, jaunimo atstovais, taip pat organizuoti diskusijas, praktines darbo grupes, mokymus dėl inovacijų taikymo vietos projektuose.

Atrenkant vietos projektus, pagal tam tikras priemones, pirmumas bus taikomas tiems projektams, kurie įgyvendina inovacijas šalies ir teritorijos mastu. VVG įgyvendindama VPS sieks, kad įgyvendinami vietos projektai skatintų inovacijų kūrimą, diegimą socialinėje ir ekonominėje srityje.

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG rengdama VPS didelį dėmesį skyrė VVG teritorijoje gyvenantiems jauniems žmonėms. Jauni asmenys buvo kviečiami kartu su visais bendruomenės nariais dalyvauti susitikimuose, kurių metu buvo analizuojami VVG teritorijos išteklių, krašto stiprybės ir silpnybės bei siektini pokyčiai. Visose seniūnijose buvo surengti susitikimai su seniūnijų, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių ir pilietinės visuomenės atstovais, tariamasi dėl aktyvaus jaunimo dalyvavimo rengiant ir įgyvendinant naujas strategijas, vietose aptariamoms jaunimo problemoms ir tariamasi dėl jų sprendimo būdų. Susitikimuose dalyvaujant įvairiems socialiniams partneriams, buvo tariamasi dėl jaunimo veiklos prioritetų, įvertinti jaunimo poreikiai renkantis profesiją, diskutuojama dėl kaimo jaunimo pasirengimo dalyvauti vietos bendruomenių gyvenime, dėl jaunų šeimų galimybių įsitvirtinti kaime, dėl strategijos priemonių pritaikymo jaunimo problemoms spręsti ir užimtumui didinti.

VPS jaunimo reikalai traktuojami kaip horizontali priemonė ir jaunimo problemų sprendimas yra užprogramuotas visuose prioritetuose ir priemonėse. Projektų lygių jaunimui taip pat suteikiamas prioritetas. Jauni asmenys gali teikti vietos projektų paraiškas pagal visas VPS priemones. Visi kiti pareiškėjai yra skatinami rengiant ir teikiant vietos projektus pagal bet kurią VPS priemonę pirmiausia atsižvelgti į jaunų asmenų ir ypač į jaunų šeimų poreikius. Vietos projektams, kurių naudą gavėjai yra jaunimas, numatyta skirti papildomus naudos ir kokybės balus.

Taip pat jaunimas į VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizės procesą įsitraukė per gyventojų nuomonės tyrimą.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Jauni asmenys (tiek 14-29 m., tiek 30-40 m.) bus įtraukti į atskirus VPS administravimo ir įgyvendinimo procesus. Per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį bus laikomasi šio principo, taip pat jaunimui bus suteikiama pirmenybė teikti vietos projektų paraiškas ir dalyvauti veiklose. Taip pat bus atkreipiamas potencialių pareiškėjų dėmesys, jog projektams, kurių naudą gavėjai yra jaunimas, bus skiriami papildomi naudos ir kokybės balai. Bus atrenkami tik patys geriausi vietos projektai, skirti vietos jaunimo poreikiams. Vietos projektų paraiškose esant nepakankamai informacijai apie projekto naudą jauniems asmenims, vietos projektų pareiškėjų bus prašoma pateikti papildomą informaciją, kaip vietos projektas pakeis jaunimo situaciją ilgalaikės perspektyvos požiūriu.

Vykdam VPS įgyvendinimo stebėseną ir pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus peržiūrėti pasiekti rezultatai ir atrenkami pavyzdiniai, jaunimui skirti projektai, kurie bus viešiami kaip gerosios praktikos pavyzdžiai. Vietos projektų pareiškėjai bus raginami nepamiršti jaunų asmenų poreikių ir teikti kartu su jaunais asmenimis parengtus projektus.

Vykdam VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas potencialūs vietos projektų pareiškėjai bus konsultuojami individualiai apie galimybes parengti jaunų asmenų poreikius atitinkančius projektus. Prireikus, bus organizuojamos specialistų konsultacijos. Vietos bendruomenė

bus raginama kartu, sutelktai gerinti jaunų asmenų gyvenimo kokybę, suplanuojant tokias projektų veiklas, kurios būtų priimtinos ne tik jaunimui, bet ir tiktų kitoms amžiaus grupėms.

Jaunimas ir su jaunimu dirbančių organizacijų atstovai bus kviečiami į visus VVG renginius, konferencijas, organizuojamas gerosios patirties ar kitas su vietos plėtros strategijos priemonių įgyvendinimu susijusias keliones.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG lyčių lygybės ir nediskriminavimo principo laikymuisi teikia didelę reikšmę ir naujoje VPS numatė priemones, leidžiančias integruoti lyčių lygybės ir nediskriminavimo aspektus. Rengiant VPS didelis dėmesys buvo skiriamas pačiam strategijos rengimo procesui: įvairiais būdais buvo siekiama įtraukti kuo daugiau vietos gyventojų, neišskiriant gyventojų pagal lytį, amžių, tautinę kilmę, religiją, įsitikinimus, lytinę orientaciją ir pan. Papildomos pastangos buvo skirtos išanalizuoti socialiai pažeidžiamų grupių – vienišų motinų/tėvų, bedarbių, priklausomybių turinčių asmenų, neįgaliųjų, socialinės rizikos šeimų, daugiavaikių šeimų, vienišų senyvo amžiaus žmonių, jaunų šeimų – situaciją ir poreikius. Vietos gyventojų anketinė apklausa aprėpė vyrus ir moteris, jaunimą ir vyresnio amžiaus gyventojus, taip pat skirtingų profesijų, skirtingo socialinio statuso ir skirtingo dydžio pajamas uždirbančius gyventojus.

Organizuodama atskiras VPS rengimo veiklas VVG neskirstė vietos gyventojų pagal tautybę, religijas, lytinę orientaciją ar kitus požymius, o stengėsi sudaryti sąlygas VPS rengime dalyvauti visiems norintiems ir galintiems. Rengiant strategiją buvo ieškoma atsakymo į VVG iškeltą uždavinį numatyti tokias VPS priemones, kurios stiprintų socialinę sanglaudą ir sprendamos kaimo gyventojų daugumai aktualius dalykus, užtikrintų veiksmingą socialinės atskirties ir skurdo mažinimą bei vietos jaunimo (įskaitant ir jaunas šeimas) integraciją į vietos bendruomenę. VVG pasirinktos visos VPS priemonės tiesiogiai ir/arba netiesiogiai sprendžia socialinės atskirties mažinimo problemas ir mažina diskriminacijos apraiškas. Ypač didelis dėmesys skiriamas gerinti jaunų šeimų padėtį kaime. Numatytos priemonės padės realiai suderinti šioms šeimoms vaikų auginimo ir darbo įsipareigojimus, taip pat skatins jaunimo saviraišką bei padės spręsti kitų asmenų, turinčių specifinių poreikių, problemas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo horizontaliojo principo. Lygybę ir nediskriminavimo principą numatoma taikyti kiekviename vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etape.

VVG darbuotojai bus atrenkami išimtinai tik pagal jiems taikomus kvalifikacijos reikalavimus, todėl tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija negalės tapti įsidarbinimo VVG biure kliūtimi. Organizuojant VVG valdybos darbą visu VPS įgyvendinimo laikotarpiu bus siekiama užtikrinti įvairaus amžiaus, lyčių, visuomenės sektorių atstovavimo ir kitus reikalavimus, numatytus įgyvendinant VPS pagal KPP/SP priemonę „LEADER“. Renkant į VVG valdybos narius kliūtimi negalės būti tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija.

Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas bus taikoma tinkamumo sąlyga pagrįsti, kad vietos projektas prisideda prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo ir/arba neturės neigiamos įtakos šio principo įgyvendinimui. Bus tvirtinami tik projektai, atitinkantys reikalavimą nepažeisti moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo.

Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus pateikiami gerosios praktikos pavyzdžiai (jau įgyvendinti projektai), kuriais buvo prisidedama prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksmų, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede**.

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

Siekiant paskatinti VVG teritorijos gyventojus aktyviai dalyvauti 2023–2027 m. VPS įgyvendinime ir pasiekti tikslines grupes, pasitelktos įvairios viešinimo priemonės ir kūrybiški sprendimai. Informacija apie rengiamą naują VPS aktyviai viešinta VVG interneto svetainėje, feisbuko paskyroje, VVG teritorijoje veikiančių organizacijų, įstaigų, verslo subjektų interneto svetainėse ir socialiniuose tinkluose, susitikimuose, diskusijose su tikslinėmis grupėmis. Siekta inicijuoti efektyvų dialogą, dalijimąsi žiniomis, idėjomis, kurti bendradarbiavimu pagrįstus santykius ir sudaryti sąlygas grįžtamajam ryšiui.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

Užtikrinant VPS įgyvendinimą, sukurta jos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema, kuri leis nuolatos stebėti ir periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo pažangą. VPS įgyvendinimo stebėseną yra sistemingas bei kompleksiškas priemonių, susietų su VPS įgyvendinimu, kokybinių ir kiekybinių kaimo vietovių pokyčių stebėjimo, vertinimo ir pasiūlymų dėl VPS įgyvendinimo tobulinimo procesas. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tikslas – sukurti patikimą ir objektyvią VVG atstovaujamos teritorijos plėtros koordinavimo, VPS įgyvendinimo stebėsenos tvarką, užtikrinti racionalų ES ir nacionalinės paramos lėšų paskirstymą ir savalaikį jų įsisavinimą, VVG valdymo organų, VVG biuro darbuotojų funkcijas, atskaitomybę ir jų atsakomybę, tenkančią įgyvendinant VPS. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema sudarys tinkamas prielaidas ne tik tinkamai koordinuoti, periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo eigą, bet ir vertinti VPS įgyvendinimo rezultatyvumą, efektyvumą ir poveikį VVG atstovaujamai teritorijai, o prireikus papildyti ar keisti pačią VPS. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos sistema yra skirta VVG nariams, VVG valdybos nariams ir VVG biuro darbuotojams, atsakingiems už VPS įgyvendinimo administravimą.

Svarbiausias vaidmuo užtikrinant VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną tenka VVG valdybai, kuri pagal jai visuotinio VVG narių susirinkimo suteiktą kompetenciją svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką, jos pakeitimus ir VPS įgyvendinimo ataskaitą bei VPS pakeitimus. VVG valdyba priima sprendimus dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių narystės suspendavimo esant piktnaudžiavimo atvejui. Pagrindinis vaidmuo vykdant reguliarią VPS įgyvendinimo stebėsenos priežiūrą tarp VVG valdybos posėdžių teks VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kurią VVG valdybos sprendimu sudarys paskirti VVG nariai kartu su VVG biuro darbuotojais (ne mažiau kaip penki asmenys, iš kurių ne daugiau kaip 1/3 – VVG biuro darbuotojai). Užtikrinant vietos valdžios, bendruomenių ir verslo sektorių efektyvų bendradarbiavimą, formuojant VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėtį bus laikomasi partnerystės principo, t.y., kad šios grupės nariai atstovautų visiems trims sektoriams (pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir verslo). VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė turės kompetenciją teikti pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių suspendavimo, kai nustatomas piktnaudžiavimo atvejis. Taip pat VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariai kartu su VVG biuro darbuotojais vyks į vietos projektų patikras vietose, dalyvaus rengiant VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą ir VPS pakeitimų projektus. VVG biuro darbuotojai, susiję su VPS administravimu, vykdys nuolatinį VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną pagal funkcijas, aprašytas 15.2 punkte.

Svarbi sėkmingo VPS įgyvendinimo sąlyga yra tinkamai organizuotas reikalingos statistinės informacijos rinkimas, sisteminimas ir analizė bei papildomų tyrimų arba galimybių studijų apie VPS numatytų tikslų, uždavinių, priemonių įgyvendinimą, atlikimas. Už informacijos, reikalingos VPS įgyvendinimui užtikrinti ir stebėsenai atlikti bei ataskaitai parengti, rinkimą, sisteminimą ir analizę bei papildomų tyrimų, susijusių su VPS įgyvendinimu, organizavimą bus atsakingi VVG biuro darbuotojai (VPS administravimo vadovas (direktorius), administratorius). Informacija apie VPS įgyvendinimo pažangą ir susidariusias VPS įgyvendinimo problemas bus gaunama iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės ir VVG biuro darbuotojų vizitų (patikrų) į vietos projektų įgyvendinimo vietas ataskaitų, atliktų tyrimų ataskaitų ar galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu ir kitų informacijos šaltinių. VPS įgyvendinimo metinė ataskaita rengiama pagal Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių nustatytą formą ir reikalavimus. VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaita bus rengiama kasmet (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki

gruodžio 31 d.). Už jos parengimą kartu VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariais atsakinga VVG biuro darbuotojai, o už pateikimą VVG valdybai bus atsakinga VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė. VVG valdybai nepritarus metinei ataskaitai, ji gražinama tobulinimui, už kurį atsakinga VVG biuro darbuotojai. VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė VPS įgyvendinimo metinę ataskaitą pateiks VVG valdybai ne vėliau kaip per vieną mėnesį pasibaigus ataskaitiniams metams, o galiausiai ataskaita bus pristatoma VVG narių visuotiniam susirinkimui, kuris VPS įgyvendinimo ataskaitą viešai apsvarstys. Ataskaita taip pat bus viešai skelbiama VVG atstovaujamos teritorijos bendruomenei VVG interneto svetainėje <http://www.pakruojovvg.lt/>.

Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus tvarkos aprašą visi VVG biuro darbuotojai, susiję su VPS administravimu, bus tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi VPS administravimo vadovui (direktoriui). VPS administravimo vadovas (direktorius) už savo veiklą bus tiesiogiai atskaitingas VVG valdybai, o tarp jos posėdžių VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kuri kaip ir VPS administravimo vadovas (direktorius), už savo veiklą atskaitinga VVG valdybai. VVG valdyba kartu su VVG pirmininku už savo veiklą atsiskaito prieš visuotinį VVG narių susirinkimą, kaip aukščiausią VVG valdymo organą. Detalesnė atskaitomybė (pavaldumas) tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama VVG valdybos sprendimu.

Pastebėjus ar nustačius VVG biuro darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisėto veikimo arba neveikimo) atvejį, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė kreipiasi į VVG valdybą dėl šių darbuotojų atsakomybės arba laikino nušalinimo nuo pareigų. VVG valdyba taip pat turės teisę esant piktnaudžiavimo atvejui arba interesų konfliktui priimti sprendimą dėl atskirų VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės narių narystės joje suspendavimo tol, kol bus pašalintas interesų konfliktas. Iškilus tam tikriems VPS įgyvendinimo sunkumams (pvz., atsilikimas nuo VPS įgyvendinimo plano), VVG valdybos sprendimu gali būti rengiama ir jai teikiama svarstyti tarpinė, t.y. pirmojo pusmečio (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki birželio 30 d.) VPS įgyvendinimo ataskaita. Esant poreikiui arba iškilus sunkumams įgyvendinant VPS į VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupę VVG valdybos sprendimu gali būti įtraukti papildomi nariai, kuruosiantys sritis, kuriose susiduriama su sunkumais įgyvendinant vietos projektus ir siekiant VPS tikslų. Detalesnė atsakomybės sistema, taikoma atskiriems VVG subjektams, dalyvaujantiems įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje.

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išklauso VVG pirmininko ataskaitą apie VPS įgyvendinimo eigą. 2. Teikia rekomendacijas/siūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo proceso tobulinimo.
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką ir jos pakeitimus. 2. Priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo, atskirų jos narių suspendavimo esant piktnaudžiavimo atvejui. 3. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo ataskaitą ir VPS pakeitimus.
15.2.3.	VPS administravimo vadovas (direktorius)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia pasiūlymus VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei ir VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo. 2. Teikia pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo arba papildymo. 3. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės veiklą. 4. Koordinuoja ir vadovauja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitams į įgyvendinamų vietos projektų vietas (patikras vietoje). 5. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektų rengimą. 6. Užtikrina tinkamą su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusių dokumentų saugojimą. 7. Informuoja NMA ir (arba) ŽŪM apie VPS įgyvendinimo problemas, o taip pat pateikia siūlymus dėl jų sprendimo. 8. Renka, sistemina, analizuoja finansinę informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą bei problemas ir ją teikia VPS administravimo vadovui. 9. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius finansinius dokumentus.
15.2.4.	VPS administratorius	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikuoja VPS įgyvendinimo problemas, renka, sistemina, analizuoja informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą ir ją teikia VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei bei VPS administravimo vadovui. 2. Rengia VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektus. 3. Organizuoja tyrimų/galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu, atlikimą. 4. Planuoja, organizuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitus (patikras) į įgyvendinimų vietos projektų vietas. 5. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius dokumentus. 6. Organizuoja ir vykdo VPS įgyvendinimo pažangos, stebėsenos ataskaitos, VPS pakeitimų viešinimą (VVG interneto svetainė, spauda, informaciniai biuleteniai ir t.t.).

IV dalis: VPS priedai

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG biuro darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	
8 priedas	
9 priedas	
10 priedas	
11 priedas	
12 priedas	
13 priedas	
14 priedas	
15 priedas	